

Programmaboekje

Vierde Haagse Opleidingschool (4OLS) 2023-2024

Wo en hbo-niveau 2, 3, 4

Versie 4 juli 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Jouw traject binnen 4OLS	4
3. Wie werken er samen binnen 4OLS?.....	9
4. Beroepsbeeld, visie en kijkwijzer	14
5. Het 4OLS opleidingsprogramma	17
6. 4OLS Inhoudelijke programmalijnen.....	23
7. Planning 4OLS opleidingsprogramma 2023-2024	30
8. 4OLS opleiders en begeleiders.....	34
9. Enkele afspraken, tips en hints	37
10. Regelgeving	39
Bijlage 1: ICLON Leiden tijdlijn werkpleklers	40
Bijlage 2: TU Delft Master Science Education and Communication (SEC).....	41
Bijlage 3: Toelichting op programmaonderdelen 4OLS praktijkdagen.....	43

Fotografie: [Ewouter Fotografie](#)

1. Inleiding

Welkom bij 4OLS!

Welkom bij de Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS)! Binnen 4OLS werken acht Haagse vescholen en drie lerarenopleidingen nauw samen om studenten op te leiden tot docenten in het voortgezet onderwijs. Bij ons word je voor een belangrijk deel op de werkplek opgeleid. Dat doen we om je zo goed mogelijk voor te bereiden op een baan in het (Haagse) onderwijs.

Wat is een programmaboekje?

Alle studenten hebben vanuit hun eigen lerarenopleiding een handleiding werkplekieren. De doelen, opdrachten en beoordeling zijn immers voor studenten van alle lerarenopleidingen hetzelfde, maar per opleidingsschool is de weg daar naar toe verschillend. Dit staat in het programmaboekje beschreven. Het programmaboekje begrijp je het beste als je eerst de algemene handleiding van jouw lerarenopleiding goed hebt doorgenomen.

Voor wie is dit programmaboekje bedoeld?

Dit programmaboekje is bedoeld voor alle studenten die binnen de Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS) hun stage doen en voor hun opleiders en begeleiders.

De Vierde Haagse Opleidingsschool (4OLS)

In de visie van 4OLS staat de mens centraal. We hebben twee belangrijke pijlers in onze visie: persoonlijke verbinding en persoonlijke ontwikkeling.

Persoonlijke verbinding:

- tussen docent-leerling;
- binnen de school en het instituut;
- binnen de opleidingsschool;
- met de omgeving.

Persoonlijke ontwikkeling:

- Bildung;
- onderzoekende houding;
- maatwerk.

2. Jouw traject binnen 4OLS

Uit welke onderdelen bestaat het 4OLS opleidingsprogramma?

Binnen 4OLS word je voor een belangrijk deel in de praktijk (40-50%) opgeleid, via het opleidingsprogramma van 4OLS. Op die manier bereiden we je zo goed mogelijk voor op een baan in het onderwijs.

Het opleidingsprogramma bestaat uit de volgende onderdelen:

- Werkplekleren op school: de basis van het opleidingsprogramma bestaat uit het leren op de werkplek. Bij het leren op de werkplek word je begeleid door je werkplekbegeleider, schoolopleider en instituutopleider. Zij stimuleren je om je handelen te baseren en onderbouwen op basis van theoretische inzichten.
- Gezamenlijk op 4OLS-niveau (op wisselende 4OLS-locaties):
  - Start- en afsluitende bijeenkomsten.
  - Praktijkdagen: in de praktijkbijeenkomsten wordt er gewerkt aan praktische oefeningen die je sterker en bewuster maken voor de klas. Je leert van en met elkaar om in de praktijk te kunnen groeien. In de bijeenkomst maken we steeds de verbinding tussen theorie en praktijk.
  - Intervisie (op de school en overkoepelend): het doel van intervisie is om je te ondersteunen in je professionele ontwikkeling (wat voor docent wil ik worden, welke ontwikkeling moet ik nog doormaken en welke stappen zijn hiervoor nodig).

Wie kom ik tegen binnen 4OLS?

Binnen de vo-scholen:

- Schoolcoördinator: coördinatie samen opleiden / 4OLS binnen de school.
- Schoolopleider: algemeen begeleider studenten en bruggenhoofd tussen school en lerarenopleiding(en).
- Werkplekbegeleider: begeleiding van de student bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk.

Binnen de lerarenopleidingen:

- Instituutcoördinator: coördinatie samen opleiden / 4OLS binnen het instituut, verbinding scholen-instituten.
- Instituutopleider: algemeen begeleider studenten en primair aanspreekpunt voor schoolopleiders.

Het eerste aanspreekpunt voor jou als student is de werkplekbegeleider. Mochten er zaken spelen die je niet met je werkplekbegeleider kunt bespreken, dan kun je hiervoor terecht bij je schoolopleider.

Je opleidingstraject binnen 4OLS

Alle studenten krijgen de kans om binnen 4OLS hun gehele opleidingstraject te doorlopen. Hbo-studenten wisselen jaarlijks van school en krijgen in mei/juni een nieuwe stageplaats aangeboden, waarbij zij eventueel vooraf hun voorkeur voor een school kunnen aangeven. Wo masterstudenten kunnen, als zij dit willen, halverwege het schooljaar van school wisselen (onderbouw-bovenbouw). Studenten van de educatieve minor of module maken tijdens de 4OLS praktijkdagen kennis met de verschillende 4OLS scholen.

Meerwaarde van een opleiding binnen 4OLS

Binnen 4OLS geef je invulling aan het praktijkdeel van je opleiding. Als opleidingsschool kunnen we je veel extra's bieden, zoals:

- Goede begeleiding door zowel je werkplekbegeleider, school- en instituutsopleider in de 'gouden driehoek'.
- Een goede aansluiting en wederzijdse versterking tussen wat je leert op het instituut en wat je leert in de praktijk.
- Een professionele structuur en organisatie.
- Mogelijkheden om uit te wisselen met studenten van andere lerarenopleidingen en scholen.
- Door deelname aan het 4OLS programma ben je als student goed zichtbaar bij o.a. de schoolcoördinatoren waardoor je kansen op een baan in het onderwijs worden vergroot.
- De garantie op een opleidingsplaats: in principe plaatsen we alle hbo-studenten door. Als je als wo-student kennis wil maken met een andere school/onderwijssoort dan kunnen we dit voor je regelen.

Monitoren van jouw voortgang/ontwikkeling

Leren reflecteren is een belangrijk onderdeel van het leerproces binnen 4OLS. Daarom wordt aan jou gevraagd om in het kennismakingsgesprek met jouw schoolopleider en werkplekbegeleider je motivatie en leerdoelen aan te geven. In dit kennismakingsgesprek worden (mondelinge) afspraken gemaakt over het leerproces, waarbij het uitgangspunt is dat jij als student zelf verantwoordelijk bent voor je eigen leerproces.

De afspraken die worden gemaakt in het kennismakingsgesprek leg je vast in een ontwikkeldocument (versie voor hbo-studenten en versie voor wo-studenten). Jij bent als student eigenaar van dit document en deelt dit met zowel jouw werkplekbegeleider, schoolopleider als instituutsopleider. Dit document vormt de basis voor de gesprekken met jouw werkplekbegeleider, school- en instituutsopleider. Je kunt dit document verwerken in je portfolio. De voortgang wordt na ieder lesbezoek besproken. Op basis hiervan pas je het ontwikkeldocument aan.

FORMAT Ontwikkeldocument hbo-studenten 4OLS

Naam :

Schooljaar :

Vak :

<p>Startgesprek met WPB-er : (opstellen van doelen) Datum :</p>
<p>Lesbezoek van SO-er : (korte samenvatting met tips en tops) Datum :</p>
<p>Lesbezoek van IO-er : (korte samenvatting met tips en tops) Datum :</p>
<p>Tussenevaluatie met WPB-er : (evalueren doelen, eventueel aanpassen, voortgang portfolio) Datum :</p>

Lesbezoek van SO-er : (korte samenvatting met tips en tops) Datum :
Eindevaluatie met WPB-er : (verloop van de stage, nieuwe doelen, aandachtspunten, studie) Datum :
CGI met SO-er en IO-er : (nieuwe leerdoelen) Datum :

FORMAT Ontwikkeldocument hbo-studenten 4OLS

Naam :	Vak :
Traject (master deel 1, master deel 2, minor, module, voltijd/deeltijd, etc):	
Gestart in:	Schoolopleider:
Werkplekbegeleider:	Supervisor:

Startgesprek met WPB: (opstellen van doelen, maken van afspraken over invulling van het praktijkdeel en begeleiding) Datum :
Lesbezoek van SO: (korte samenvatting met tips en tops) Datum :
Schoolbezoek door supervisor: (korte samenvatting met plan van aanpak) Datum :
Tussenevaluatie met WPB (valt vaak samen met schoolbezoek supervisor): (evalueren doelen, eventueel aanpassen) Datum :

Lesbezoek van S0: (korte samenvatting met tips en tops) Datum :
Eindevaluatie met supervisor en wpb (en evt S0) (terugkijken op de praktijkperiode, nieuw plan van aanpak voor volgende praktijkperiode of afspraken in het geval van verlengde stage) Datum :

Week (datum)	Voornemen/eigen leerdoel (concreet, haalbaar, meetbaar)	Welke bronnen ga je hierbij gebruiken?	Hoe is het gegaan? Wat is je nieuwe voornemen?

Kalenders/factsheets van de lerarenopleidingen

De **Hogeschool Rotterdam** heeft kalenders met daarin per onderwijsperiode op hoofdlijnen de belangrijkste informatie en mijlpalen per niveau. Ook is er een factsheet ontwikkeld over het traject van de deeltijd studenten. Zie:

- [Niveau 2](#)
- [Niveau 3](#)
- [Niveau 4](#)
- [Deeltijd](#): deeltijd studenten studeren vanaf september '23 via flexibele individuele leerroutes. Die manier van werken wijkt af t.o.v. een voltijdstudent. Via de link deeltijd is hierover meer informatie te vinden.

Studenten kunnen in niveaus versnellen of vertragen; elk niveau sluit af met een CGI waarbij de schoolopleider en instituutopleider samen beoordelen.

De meest actuele versie van de uitgebreide stagehandleiding van de HR voor de verschillende niveaus is te downloaden via:

- <https://www.hogeschoolrotterdam.nl/samenwerking/instituten/instituut-voor-lerarenopleidingen/tweedegraads/studiemateriaal/>

Bijlage 1 en 2 van dit programmaboekje presenteren de opbouw / tijdlijn van **ICLON** en **SEC**. De links naar de stage handleidingen van **ICLON** is:

- <https://www.universiteitleiden.nl/iclon/lo>

Voor de handleiding van **SEC** kun je contact opnemen met stage-sec@tudelft.nl.

Meer weten over 4OLS?

Bezoek onze website: www.4OLS.nl

3. Wie werken er samen binnen 4OLS?

Binnen 4OLS werken de volgende vo-scholen en lerarenopleidingen samen.

De vo-scholen

- Gymnasium Haganum
- Zuid-West College
- Sint-Maartenscollege
- Gymnasium Novum
- Maerlant-Lyceum
- François Vatel
- Vrijzinnig-Christelijk Lyceum
- Dalton College

Elke school heeft eigen speerpunten. Op de volgende pagina's staan deze weergegeven.

Gymnasium Haganum

- Jezelf mogen zijn
- Brede opleiding
- Uitdaging

Zuid-West College

- VMBO
- Onderwijs op maat
- Warm
- Divers
- Uitdagend
- Lyaal
- Professioneel

Sint-Maartenscollege

Sint-Maartenscollege

- Een paar getallen
- Nieuw schoolplan: een bijzonder traject
- Speerpunten 2020-2024

Identiteit en missie

Gymnasium Novum

- Klein en veilig
- Veel keuzemogelijkheden
- Leergierige en ambitieuze leerlingen

Maerlant-Lyceum

- 105 jaar oud
- Versterkt talenonderwijs met Cambridge, Delf en Goethe
- Robotica, gymnasium
- Inhoud staat voorop
- Jong bevlogen docententeam

François Vatel

- VMBO (basis, kader, tl)
- HBR (horeca, bakkerij en recreatie) & MVI (media, vormgeving & ict)
- Kleine school
- Uitdagend

Vrijzinnig-Christelijk Lyceum

- Vrijzinnig-christelijk
- Kleine school
- Vereniging
- Traditie en vernieuwing

Dalton College

- Initiatief nemen
- Keuzes maken
- Verantwoordelijkheid dragen
- Plannen
- Reflecteren

De lerarenopleidingen

- Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Lerarenopleidingen (hbo)
- Universiteit Leiden, ICLON (wo)
- TU Delft, SEC (wo)

**Universiteit
Leiden**
ICLON

4. Beroepsbeeld, visie en kijkwijzer

Beroepsbeeld 4OLS

4OLS leidt docenten op voor de Haagse context. Leerlingen en studenten dagen onze docenten op verschillende manieren uit, of het nu is op het gebied van orde en klassenmanagement of op vakinhoudelijk gebied.

De 4OLS docent is **ontwikkelingsgericht** ('growth mindset') en zorgt ervoor dat leerlingen op hun eigen tempo en naar eigen kunnen presteren, zodat leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. De docent toont hierbij creativiteit en prikkelt, enthousiasmeert en motiveert.

De 4OLS docent is een **verbinder**. Hij kent zijn leerlingen en is in staat om een goede band met hen op te bouwen, zowel binnen als buiten de les. Leerlingen voelen zich door de verbinding gezien, gehoord en gewaardeerd. Vanuit de relatie met de leerling zoekt de docent actief de verbinding met de omgeving van de leerling, met andere docenten en betrokkenen. Het onderhouden van contacten met ouders/verzorgers en het team om de leerling heen vormt daarbij een belangrijk element.

De 4OLS docent heeft een **breed perspectief** op het docentschap en de ontwikkelmogelijkheden binnen het beroep. Hij werkt voortdurend aan zijn ontwikkeling op de vier bekwaamheidsgebieden (vakinhoudelijk, vakdidactisch, pedagogisch en professioneel). Hij is zich bewust van zijn positie en voorbeeldfunctie als docent in de school en in de klas (wie ben ik als docent en wat voor docent wil ik worden?), de school en de maatschappij. Zijn optreden in de klas sluit hier naadloos op aan (bijvoorbeeld houding, stemgebruik, gebruik van de ruimte). Hij kan omgaan met verschillende typen leerlingen, die hij op diverse manieren uitdaagt en die hem op verschillende manieren uitdagen, bijvoorbeeld op vakinhoudelijk gebied, maar ook intellectueel en sociaal-emotioneel.

De docent is **maatschappelijk bewust** en speelt in zijn contacten met leerlingen in op de actualiteit, bijvoorbeeld door met leerlingen in gesprek te gaan over actuele vraagstukken zoals de corona crisis.

Onder invloed van de omgeving en externe omstandigheden verandert het beroep van docent. Het is belangrijk om het beroepsbeeld op basis hiervan aan te passen indien nodig.

Visie 4OLS

De mens centraal: persoonlijke verbinding en persoonlijke ontwikkeling

In de visie van 4OLS staat de mens centraal. We hebben twee belangrijke pijlers in onze visie: persoonlijke verbinding en persoonlijke ontwikkeling.

We leiden binnen 4OLS studenten op tot:

- Docenten die werken vanuit een groeimindset.
- Docenten die eigenaar zijn van hun Bildung.
- Verbindende docenten.

Persoonlijke verbinding

- tussen docent-leerling
  - goede band is de basis
  - contacten met ouders/verzorgers
- binnen de school en het instituut
  - volwaardig lid van het team
  - professioneel functioneren in een school
- binnen de opleidingsschool
  - open en eerlijk leertraject

- veilige leeromgeving
- met de omgeving

Persoonlijke ontwikkeling

- Bildung
  - belang persoonsvorming bij zowel docent als leerlingen
  - docent eigenaar van eigen ontwikkeling
  - bewust (on)bekwaam
  - maatschappelijk bewustzijn en actualiteit
  - (vak)inhoud
- Groeimindset / positieve psychologie
- Ontwikkelen docentschap in bredere zin
- Onderzoekende houding, gedrevenheid
- Maatwerk

4OLS Kijkwijzer

Om je ontwikkeling te stimuleren, gebruiken we voor lesobservaties binnen 4OLS onderstaande kijkwijzer.

Datum:

Naam student:

Naam begeleider:

Vak:

Klas:

Aantal leerlingen:

Geef aan in hoeverre onderstaande uitspraak van toepassing is op de geobserveerde les (1= niet; 4= helemaal, nw = niet waargenomen / nvt= in deze fase van de stage nog niet van toepassing).	1	2	3	4	Nw/ nvt
Regisseur (inclusief gastheer, presentator en afsluiter)					
De docent is op tijd en is organisatorisch klaar om de klas te ontvangen.					
De docent maakt contact met de leerling. (bv. staat bij de deur, maakt oogcontact, noemt lln bij naam)					
De docent heeft de leiding, geeft het goede voorbeeld, straalt enthousiasme en gezag uit.					
De docent maakt duidelijk wat van leerlingen wordt verwacht (gedragsregels) en zorgt dat de leerlingen klaar zijn om aan de les deel te nemen.					
De docent gebruikt de leertijd efficiënt.					
De docent geeft gestructureerd les.					
De docent geeft een adequate begeleiding (zowel op individueel niveau als bij groepswerk).					
De docent staat open voor ideeën van leerlingen en kan zich flexibel opstellen indien nodig (actualiteit en omgevingsfactoren)					
De docent stimuleert leerlingen om actief mee te doen.					
De docent gebruikt diverse leermiddelen en media.					
Evalueert de les procesmatig (geeft feedback op het verloop van de les)					
Sluit de les op tijd af, zorgt dat leerlingen het lokaal netje achterlaten en rustig vertrekken.					
Vakdidacticus					
De docent toont voldoende kennis van het schoolvak					
De docent legt de leerstof beknopt en gericht op het lesdoel en/of leerdoel uit.					
De docent maakt ingewikkelde stof begrijpelijk, geeft les op niveau.					

De docent stemt de instructie af op relevante verschillen tussen leerlingen.					
De docent controleert of de instructie/uitleg is begrepen.					
De docent herkent de problematiek achter de vraag van de leerling, herkent de valkuilen.					
De docent helpt de leerling om zelf het juiste antwoord te vinden.					
De docent geeft uitdagende en/of toepassingsgerichte voorbeelden en/of opdrachten.					
De docent gebruikt aanschouwelijk materiaal, zoals modellen, schema's, etc.					
De docent stemt de verwerking van de leerstof af op relevante verschillen tussen leerlingen.					
De docent zorgt dat de werkvormen passen bij de doelen van de onderwijsactiviteit.					
De docent zorgt dat de werkvormen de leerlingen voldoende variatie bieden.					
De docent sluit de les af aan de hand van de les- en/of leerdoelen.					
Pedagoog					
De docent zorgt voor een veilig leerklimaat (respect voor en tussen de leerlingen)					
De docent behandelt iedereen gelijkwaardig.					
De docent ondersteunt het zelfvertrouwen van leerlingen.					
De docent betreft alle leerlingen bij activiteiten.					
De docent geeft positieve feedback.					
De docent geeft complimenten (groot) en houdt straffen klein.					
De docent heeft belangstelling voor wat leerlingen zeggen.					
De docent gaat goed om met orde problemen.					
De docent corrigeert leerlingen op gedrag en op het juiste moment.					
De docent is congruent in non-verbaal en verbaal gedrag.					

Toelichting:

5. Het 4OLS opleidingsprogramma

4OLS biedt een opleidingsprogramma aan, waarin je leert hoe het lesgeven in de praktijk werkt. Er zijn praktijkdagen en er is intervisie op verschillende schoollocaties. Binnen 4OLS leer je van onze opleiders en begeleiders hoe de theorie, die je op het instituut hebt geleerd, in de schoolpraktijk werkt.

Samengevat bestaat het opleidingsprogramma uit:

- Werkplekleren op school.
- Gezamenlijk op 4OLS-niveau (op wisselende 4OLS-locaties):
  - Start- en afsluitende bijeenkomsten.
  - Praktijkdagen.
  - Intervisie (op de school en overkoepelend).

Let op: deelname aan het 4OLS opleidingsprogramma is verplicht!

Dat betekent:

- Je volgt alle onderdelen van het 4OLS opleidingsprogramma.
- Mocht je onverhoopt verhinderd zijn bij een praktijkdag of andere bijeenkomst, dan meld je je onder vermelding van geldige reden af bij de stagecoördinator / administratief ondersteuner, je schoolcoördinator en je instituutsopleider.
- De schoolcoördinator en instituutsopleider informeren je over de in te halen onderdelen uit het programma. Als er geen inhaalmogelijk is, dien je een vervangende opdracht in te leveren (1 vervangende opdracht per gemiste workshop/werkbijeenkomst tijdens de praktijkdag, dat wil zeggen 3 vervangende opdrachten bij het missen van 3 workshops op 1 praktijkdag).
- Bij onvoldoende deelname volgt een onvoldoende voor de stage / het praktijkdeel van de opleiding.

Werkplekleren

De basis van het opleidingsprogramma bestaat uit het leren op de werkplek. Bij het leren op de werkplek word je begeleid door je werkplekbegeleider, schoolopleider en instituutsopleider. Zij stimuleren je om je handelen te baseren en onderbouwen op basis van theoretische inzichten.

Start- en afsluitende bijeenkomsten

We starten en eindigen de stage samen. Hieronder vind je de planning van de start- en afsluitende bijeenkomsten voor 2023-2024.

Startbijeenkomsten

- Woensdag 13-09-2023, 10:00-17:30u, VCL (gekoppeld aan praktijkdag 1)
- Woensdag 07-02-2024, 09:00-15:45u, Dalton College (gekoppeld aan praktijkdag 3)

Afsluitende bijeenkomst

- Woensdag 24-04-2024, 12.00u-18.00u, François Vatel (gekoppeld aan praktijkdag 4)

4OLS praktijkdagen

In 2023-2024 organiseert 4OLS in totaal vier praktijkdagen. Alle studenten binnen 4OLS (zowel wo als hbo-niveau 2, 3 en 4) worden geacht hierbij aanwezig te zijn.

In de praktijkdagen maak je als student zelf een keuze uit de bijeenkomsten die je op dat moment wil volgen, passend bij jouw leervragen en -doelen. Het is aan te raden om de keuze voor de bijeenkomsten in overleg met jouw schoolopleider te maken: welke bijeenkomsten passen het beste bij jouw leertraject op dat moment?

Let op: verschillende modules bestaan uit twee bijeenkomsten. Het is belangrijk om deze bijeenkomsten zoveel mogelijk in combinatie te volgen. Bijvoorbeeld: tijdens praktijkdag 2 volg je de bijeenkomst 'Passend Onderwijs 1', dan volg je tijdens de 3e praktijkdag 'Passend Onderwijs 2'.

De 4OLS praktijkdagen vinden in 2023-2024 plaats op:

- Woensdag 13-09-2023, 10:00-17:30u, Vrijzinnig-Christelijk Lyceum (in combinatie met de startbijeenkomst septemberstart)
- Woensdag 22-11-2023, 09:00-15:15u, Gymnasium Haganum
- Woensdag 07-02-2024, 10:30-15:45u, Dalton College (in combinatie met de startbijeenkomst februaristart, die begint om 09.00u)
- Woensdag 24-04-2024, 12.00u-18.00u, François Vatel (in combinatie met een gezamenlijke afsluiting en BBQ)

Belangrijk: noteer deze data en tijden alvast in je agenda!

De opzet van de praktijkdagen is afgestemd op de curricula van zowel de HR, TU Delft als ICLON. Voor de studenten hbo-niveau 1 wordt (in samenwerking met de andere Haagse opleidingsscholen) een apart opleidingsprogramma neergezet. Dit wordt beschreven in een apart programmaboekje.

In ons programma bieden we zowel praktijk- als intervisiebijeenkomsten:

- **Praktijkbijeenkomsten:** in de praktijkbijeenkomsten wordt er gewerkt aan praktische oefeningen die je sterker en bewuster maken voor de klas. Je leert van en met elkaar om in de praktijk te kunnen groeien. In de bijeenkomst maken we steeds de verbinding tussen theorie en praktijk.
- **Intervisie:** het doel van intervisie is om je te ondersteunen in je professionele ontwikkeling (wat voor docent wil ik worden, welke ontwikkeling moet ik nog doormaken en welke stappen zijn hiervoor nodig). Tijdens de praktijkdagen zijn er overkoepelende intervisiebijeenkomsten op 4OLS niveau. Daarnaast wordt er ook op schoolniveau intervisie georganiseerd. De intervisiebijeenkomsten op de eigen school zijn dit jaar gepland op:
  - Woensdag 27-09-2023
  - Woensdag 13-12-2023
  - Woensdag 28-02-2024
  - Woensdag 15-05-2024

De centrale 4OLS praktijkdagen vinden altijd plaats op één van de 4OLS locaties. Zo zie je in je stagetijd meerdere scholen en onderwijsconcepten.

On-demand programma

Een aantal van de praktijkmodules van de Haagse opleidingsscholen voor VO kun je digitaal volgen.

Welke modules zijn in 2023-2024 online beschikbaar?

- Basis ICT in de klas (HOS)
- ICT de leerling in beeld (HOS)
- Formatief handelen (OSH)
- De zes rollen van de docent (OSH)
- Hoe schrijf ik een portfolio

Studenten kunnen van alle modules gebruik maken. In het komend schooljaar worden er nog meer modules ontwikkeld en toegevoegd aan de on-demand omgeving in LessonUp.

Deze online modules zijn bedoeld voor:

- Deeltijd studenten die niet bij de praktijkdagen aanwezig kunnen zijn.
- Voltijd studenten die zich als aanvulling op de praktijkdagen in bepaalde onderwerpen willen verdiepen. Let op: deelname aan de praktijkdagen is verplicht; de online modules zijn geen vervanging hiervan!

Het on-demand programma en je portfolio

Voor alle studenten geldt dat de on-demand modules helpen bij het maken van je portfolio: iedere module heeft opdrachten die je kunt verwerken in je portfolio, en er is een specifieke module: hoe maak ik een portfolio?

Hoe maak ik gebruik van het on-demand programma?

Om de modules via LessonUp te kunnen volgen, heb je een voucher nodig.

Dit is: **LU-399-666-828**

De instructie over het gebruik van het on-demand programma kun je hier bekijken:

<https://youtu.be/PTgLmMBJcLQ>

Zelf een bijdrage leveren aan het ontwikkelen en verzorgen van de praktijkdagen?

Vanuit de 4OLS visie vinden we het belangrijk om waar mogelijk studenten een actieve rol te geven bij het samen ontwikkelen en verzorgen van de verschillende programmaonderdelen tijdens onze praktijkdagen. Lijkt dit je leuk en waardevol voor jouw leertraject? Geef dit dan aan bij jouw school- en/of instituutsopleider! Vervolgens kijken we wat hierin allemaal mogelijk is.

Beoordeling

De ontwikkeling van de student wordt gevolgd door het opleidingsteam van de school (werkplekbegeleider, schoolopleider) en de instituutsopleider van de lerarenopleiding. Op vaste momenten worden de studenten beoordeeld door het instituut, in samenspraak met de school.

Rollen en verantwoordelijkheden

Bij de beoordeling zijn de volgende personen betrokken:

- de student zelf;
- de schoolopleider (mede-beoordelaar, adviserende rol): vormt een objectief en onafhankelijk oordeel over het functioneren van de student, verzamelt hiervoor de benodigde informatie (werkplekbegeleider, lesbezoek);
- de werkplekbegeleider: informeert de schoolopleider (gevraagd en ongevraagd) over de voortgang van de student en geeft advies ten aanzien van de beoordeling;
- de instituutsopleider/assessor (eindverantwoordelijk): vormt het eindoordeel over de student, neemt het oordeel van de schoolopleider zeer serieus.

Uitgangspunten

Bij de beoordeling binnen 4OLS worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Voor hbo-studenten:

- **Bekwaamheidseisen:** de ontwikkeling van de hbo-student wordt beoordeeld op basis van de leerresultaten (HR). De beoordelingen vinden plaats met behulp van **rubrics**, waarin de leerresultaten zijn uitgewerkt in concrete criteria. Deze criteria zijn opgenomen in de beoordelingsformulieren van de Hogeschool Rotterdam, die binnen 4OLS worden toegepast. De uitwerking van de rubrics in concrete criteria is inzichtelijk voor de studenten, schoolopleiders, instituutsopleiders en de werkplekbegeleiders.
- **Assessments:** de beoordeling van hbo-studenten vindt plaats aan de hand van het portfolio/dossier tijdens de verschillende assessments. Deze assessments toetsen de gehele ontwikkeling van de student op de verschillende competenties. De opbrengsten van het 4OLS opleidingsprogramma worden hierbij als bewijs gebruikt. De assessments voor hbo-studenten niveau 1 en 2 (CGI's) worden op gezamenlijke 4OLS-assessmentdagen afgenomen. Deze dagen zijn opgenomen in de planning van het opleidingsprogramma. Voor hbo-studenten in niveau 1 worden de CGI's groepsgewijs afgenomen.
- In de assessments wordt expliciet aandacht besteed aan de 4OLS visie en beroepsbeeld (met als pijlers: persoonlijke ontwikkeling en persoonlijke verbinding) en wat voor de student de belangrijkste leeropbrengsten zijn geweest van deelname aan het 4OLS opleidingsprogramma (werkplekleren, praktijkdagen, intervisie).
- Indien een student de praktijkdagen niet heeft bijgewoond, leidt dit tot een onvoldoende beoordeling. In dit geval is een alternatieve opdracht vereist om een voldoende te kunnen behalen.
- **Intersubjectiviteit:** om de intersubjectiviteit van de beoordeling te verhogen is het belangrijk dat meer beoordelaars bij de beoordeling van het praktijkdeel betrokken zijn. Voor de hbo lerarenopleidingen geldt dat de assessments door meerdere beoordelaars

worden uitgevoerd.

- De werkplekbegeleider adviseert de schoolopleider (gevraagd en ongevraagd) over de voortgang en beoordeling van de hbo-student. De schoolopleider vormt zich op basis van deze adviezen en op basis van lesbezoeken een oordeel:
  - Het minimum is 2 lesbezoeken. Voor studenten waarvoor dit nodig is worden meer dan 2 lesbezoeken gepland (maatwerk).
  - Op basis van het lesbezoek benoemt de schoolopleider kernachtig de belangrijkste ontwikkelpunten.
  - De instituutsopleider doet minimaal 1 lesbezoek op locatie.
- **Samen beoordelen:** studenten worden in gezamenlijkheid beoordeeld door instituut en school; de uiteindelijke beoordeling van studenten is formeel de verantwoordelijkheid van de lerarenopleidingen. Voor de beoordeling van hbo-studenten is vanuit de school de schoolopleider verantwoordelijk voor de beoordeling en wint hiervoor informatie in bij de betrokken werkplekbegeleider; vanuit het instituut is de instituutsopleider/assessor verantwoordelijk voor de beoordeling van de student. De instituutsopleider/assessor ziet erop toe dat de vanuit het instituut geldende beoordelingseisen worden toegepast. Bij het beoordelingsgesprek zijn de student, de schoolopleider en de instituutsopleider aanwezig. Er wordt gestreefd naar overeenstemming over de beoordeling van een student tussen de betrokkenen.
- Indien er geen overeenstemming kan worden bereikt in de beoordeling, dan geeft de instituutsopleider het eindoordeel.

Voor wo-studenten:

- **Bekwaamheidseisen:** de ontwikkeling van de student wordt beoordeeld op basis van de bekwaamheden (TU Delft) of de vertaling daarvan naar beroepsrollen (ICLON). De beoordelingen vinden plaats met behulp van **rubrics**, waarin de bekwaamheden of de beroepsrollen zijn uitgewerkt in concrete criteria. Deze criteria zijn opgenomen in de beoordelingsformulieren van de instituten, die binnen 4OLS worden toegepast. De uitwerking van de rubrics in concrete criteria is inzichtelijk voor de studenten, schoolopleiders, instituutsopleiders en de werkplekbegeleiders.
- In de beoordeling wordt expliciet aandacht besteed aan de 4OLS visie en beroepsbeeld (met als pijlers: persoonlijke ontwikkeling en persoonlijke verbinding) en wat voor de student de belangrijkste leeropbrengsten zijn geweest van deelname aan het 4OLS opleidingsprogramma (werkplekuren, praktijkdagen, intervisie).
- **Intersubjectiviteit:** om de intersubjectiviteit van de beoordeling te verhogen is het belangrijk dat meer beoordelaars bij de beoordeling van het praktijkdeel betrokken zijn. Voor de wo lerarenopleidingen geldt dat de beoordeling wordt uitgevoerd door de instituutsopleider (supervisor), uiteraard in nauwe afstemming met de schoolopleider en werkplekbegeleider op school.
- **Betrokkenen vanuit de school:** bij de beoordelingsgesprekken met wo-studenten zijn altijd twee personen vanuit de vo-school aanwezig, namelijk de werkplekbegeleider en schoolopleider. Wie verantwoordelijk is voor welke input, is aan de schoolopleider en werkplekbegeleider (schooleigen invulling).
- **Samen beoordelen:** studenten worden in gezamenlijkheid beoordeeld door instituut en school; de uiteindelijke beoordeling van studenten is formeel de verantwoordelijkheid van de lerarenopleidingen. De beoordeling van het werkplekuren vindt plaats op basis van door de student verzamelde 360-graden-feedback. Dit houdt in dat de student het eigen handelen in de praktijk evalueert op basis van zelf-evaluaties gecombineerd met informatie van leerlingen, de schoolopleider en/of werkplekbegeleider en de instituutsopleider (supervisor). Op basis van de aangeleverde informatie stelt de

instituuksopleider een cijfer vast. Dit cijfer, de onderbouwing en de onderliggende informatie worden besproken in een evaluatiegesprek tussen de student, de schoolopleider, werkplekbegeleider en instituutsopleider. Indien het oordeel van de instituutsopleider sterk afwijkt van het adviesoordeel van de schoolopleider en/of werkplekbegeleider heeft de instituutsopleider voorafgaand aan het evaluatiegesprek overleg met de begeleider(s) op school.

- De werkplekbegeleider adviseert de schoolopleider (gevraagd en ongevraagd) over de voortgang en beoordeling van de wo-student. De schoolopleider vormt zich op basis van deze adviezen en op basis van lesbezoeken een oordeel:
  - Het minimum is 2 lesbezoeken. Voor studenten waarvoor dit nodig is worden meer dan 2 lesbezoeken gepland (maatwerk).
  - Op basis van het lesbezoek benoemt de schoolopleider kernachtig de belangrijkste ontwikkelpunten.
  - De instituutsopleider doet minimaal 1 lesbezoek op locatie.
- Indien er geen overeenstemming kan worden bereikt in de beoordeling, dan geeft de instituutsopleider het eindoordeel.

Planning CGI

De planning van je CGI vindt plaats in overleg met jouw instituuts- en schoolopleider. Bespreek dit met hen.

6. 4OLS Inhoudelijke programmalijnen

Tijdens de praktijkdagen kun je als student kiezen uit praktijk- en intervisiebijeenkomsten in de volgende lijnen:

1. Leren lesgeven.
2. Persoonlijke ontwikkeling.
3. Persoonlijke verbinding.
4. Workshops naar behoefte van studenten.

Lijnen in het opleidingsprogramma: programmaonderdelen

- **Leren lesgeven**
  - Orde en klassenmanagement / voorgezette pedagogiek (Hbo niveau 2-3, 1e helft master wo, Minor wo)
  - Differentiëren (Hbo niveau 3-4, 2e helft master wo)
  - Activerende werkvormen (Hbo niveau 3-4, 2e helft master wo)
  - Formatief handelen: basis en verdieping (Hbo niveau 3-4, 2e helft master wo)
  - Toetsen en beoordelen volgens RTTI (Hbo niveau 3-4, 2e helft master wo)
  - De inzet van debatteren als werkvorm in je lessen (Hbo niveau 3-4, 2e helft master wo)
- **Persoonlijke ontwikkeling**
  - Wie ben ik als docent? (Hbo niveau 2-3-4, Master wo, Minor wo)
    - Gezond en effectief stemgebruik voor de klas
    - Drama: basis (deel 1) en verdieping (deel 2)
  - Wie ben ik als professional? (Hbo niveau 2-3-4, Master wo, Minor wo)
    - Kerncompetenties van de docent uit de wet BIO
    - De stap naar een baan in het onderwijs:
      - Solliciteren in het onderwijs

- De stap naar een baan in het onderwijs
- Video analyse (WPB, schoolopleiders, studenten Hbo niveau 3-4, Master wo, Minor wo)
- Inzet van literatuur van de opleiding bij het voorbereiden en reflecteren op lessen (WPB, schoolopleiders, studenten Hbo niveau 3-4, Master wo, Minor wo)
- Time management / veerkracht (Hbo niveau 2-3, Master wo, Minor wo)
  - Time management
  - Veerkracht
  - Mindfulness
- **Persoonlijke verbinding**
  - Executieve functies en Meer Inzicht in LeerStrategieën (Hbo niveau 2-3-4, Master wo, Minor wo)
  - Kijkje in het mentoraat (Hbo niveau 3-4, Master wo, Minor wo)
    - Wat houdt het in
    - Casussen
  - Innovatief lesgeven (Hbo niveau 3-4, Master wo, Minor wo):
    - Vakoverstijgend werken
    - Escape rooms, co-docenten
  - Passend onderwijs (Hbo niveau 3-4, Master wo, Minor wo)
  - Onderwijs in maatschappelijk perspectief (Hbo niveau 2-3-4, Master wo, Minor wo)
  - ADD/ADHD (Hbo niveau 3-4, Master wo, Minor wo)
  - Gespreksvoering met leerlingen en ouders (Hbo niveau 3-4, Master wo, Minor wo)
  - Intervisie (Hbo niveau 2-3-4, Master wo, Minor wo)
- **Stagebegeleiding en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (hbo-niveau 2, 3, 4)**
- **Workshops naar behoefte van studenten**

Als bijlage 4 bij dit programmaboekje is een uitgebreide tabel opgenomen met een toelichting per programmaonderdeel.

In de tabel op de volgende pagina's staat per onderdeel een korte toelichting.

Lijn	Programma- onder-deel	Co-docenten	Korte omschrijving
1. Leren lesgeven	Orde en klassenmanagement / voorgezette pedagogiek	Riemke Reitsma en Hanneke van den Bosch	Tijdens deze praktische bijeenkomsten gaan studenten actief aan de slag met de vraag hoe te kunnen zorgen voor een goed klassenmanagement. De eerste bijeenkomst zal gericht zijn op de ervaringen die studenten hebben met storend gedrag. Vervolgens kijken we naar de verschillende manieren waarop je op dat storende gedrag kunt reageren. De tweede bijeenkomst zal gericht zijn op het onderzoeken hoe het eigen gedrag van de docent van invloed is op het gedrag van de klas en de individuele leerling.
	Differentiëren	Petra van het Hoenderdaal en Hanneke van den Bosch	In jouw klassen leren alle leerlingen op hun eigen manier. Ze verschillen onder andere in niveau, motivatie, tempo, begeleidingsbehoefte en leervoorkeuren. Differentiatie is daarom essentieel, maar hoe pak jij dit aan? Welke verschillende vormen van differentiatie zet je in? En wat betekent dit voor de structuur van je les? In deze bijeenkomst gaan we aan de slag met differentiatievaardigheden om zo in te spelen op de verschillen tussen jouw leerlingen.

Lijn	Programma- onder-deel	Co-docenten	Korte omschrijving
	Activerende werkvormen	Annelies Kort en Florine Roosken	In deze module maak je op een actieve manier kennis met activerende werkvormen. We gaan ook in op de vraag: wanneer zet je activerende werkvormen in en hoe introduceer je deze werkvormen.
	Formatief handelen	Mieke Nijbroek	Formatief toetsen, formatief evalueren, formatief handelen of gewoon formatief. Allemaal kreten die in onderwijsland de ronde gaan over het concept formatief. In deze module zullen wij samen kijken naar wat formatief evalueren is, welke misconcepties er zijn en hoe je het laagdrempelig in kan zetten tijdens jouw lessen. De module bestaat uit twee bijeenkomsten: basis en verdieping.
	Toetsen en beoordelen volgens RTTI	Yolanda Oole en Anne Overpelt	Toetsen worden vaak als eindpunt gezien van een periode waarin je met leerlingen hebt gewerkt. Maar zijn toetsen wel een eindpunt of juist een begin? In deze workshop leer je waarom een toets juist een nieuw begin is en hoe RTTI je kan helpen om vanuit je toets je lessen meer inhoud geeft.
	De inzet van debatteren als werkvorm in je lessen	Kees Koster	Volgt
1. Perso onlijke ontwik keling	Wie ben ik als docent? Gezond en effectief stemgebruik voor de klas	Käthe Staaltekker	Hoe zorg je dat je uren kunt praten voor de klas zonder last van je stem te krijgen? Hoe vertel je je verhaal zo dat je de aandacht van de leerlingen vasthoudt en hoe zet je je stem en lichaam in om dit te bereiken? Waarom luisteren of kijken we naar sommige sprekers 'beter' dan naar andere sprekers. In de training leren we je hoe je voor een groep je verhaal met overtuiging kan brengen zonder last van je stem te krijgen.
	Wie ben ik als docent? Drama: basis (deel 1) en verdieping (deel 2)	Dana Hilgers	Hoe beweeg jij? (deel 1) Meer dan de helft van je communicatie is non-verbaal. Wat vertel jij aan je leerlingen, voordat je één woord hebt gezegd en hoe kan je jouw non-verbale communicatie inzetten ter bevordering van je les? Door middel van praktische opdrachten word je bewust van wat jouw lichaamstaal vertelt en hoe je met op het oog kleine veranderingen in houding veel verschil kan maken in je lessen. Een interactieve, actieve en speelse bijeenkomst waar je de volgende dag direct profijt van kan hebben. <i>Minimaal aantal deelnemers: 6</i> <i>Maximaal aantal deelnemers: geen</i> Wat beweegt jou? (deel 2) Meer dan de helft van je communicatie is non-verbaal. Wat vertel jij aan je leerlingen, voordat je één woord hebt gezegd en hoe kan je jouw non-verbale communicatie inzetten ter bevordering van je les?

Lijn	Programma- onder-deel	Co-docenten	Korte omschrijving
			In deze tweede bijeenkomst gaan we dieper in op wat jou beweegt. Waarom doe je wat je doet en wat heeft jouw zenuwstelsel daarmee te maken? Je wordt middels praktische en interactieve werkvormen bewust van wat je meeneemt voor de klas en wat dit doet in de interactie tussen jou en de leerlingen. <i>Minimaal aantal deelnemers: 6</i> <i>Maximaal aantal deelnemers: 15</i>
	Wie ben ik als professional? Kerncompetenties van de docent uit de wet BIO	Gert-Jan Nieuwstad	In deze praktijkgerichte bijeenkomst staat het professioneel handelen centraal. We staan stil bij het begrip <i>professional</i> en onderzoeken aan de hand van de kerncompetenties van de docent uit de wet BIO wat nodig is om een goede onderwijsprofessional te zijn en te blijven. Thema's zoals reflectie, intervisie, feedback en verslaglegging van het leerproces passeren de revue.
	De stap naar een baan in het onderwijs: solliciteren in het onderwijs	Co-docent vakbond (AOB)	Zodra jij je diploma op zak hebt, kan jij op zoek gaan naar een baan. Maar hoe kan jij dat het beste aanpakken? En hoe presenteert jij je als je wordt uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek? In deze workshop leer jij hoe jij een uitnodigende sollicitatiebrief en een overzichtelijk Curriculum Vitae schrijft. Jij ontdekt je kernkwaliteiten en denkt na over eventuele lastige vragen in het sollicitatiegesprek.
	De stap naar een baan in het onderwijs: rechtspositionele voorlichting	Thea Schouten (AOB)	Als ook de 'zakelijke' kant van een baan goed geregeld is, staat een starter stevig in zijn schoenen. In deze presentatie krijg jij de verschillende aspecten van jouw rechtpositie uitgelegd. Aan bod komt onder meer wat jij als stagiair wel en niet mag, wat jij gaat verdienen, hoe de verschillende soorten verlof geregeld zijn en wat een tijdelijke aanstelling betekent. Jij ontvangt een samenvatting van de cao die een heldere uitleg geeft.
	Video analyse	Annelies Kort en Leanne van Lint	Een krachtige manier om de studenten te ondersteunen in hun ontwikkeling tot docent is het bekijken van beelden van lessen. Zowel voor de WPB-er/schoolopleider als de student valt er veel te zien. Waar kijk je naar? Wat zie je dan? Wat doe je met die informatie en hoe voer je het gesprek hierover met elkaar?
	Inzet van literatuur van de opleiding bij het voorbereiden en reflecteren op lessen	Tom Schils	volgt
	Time management	Florine Roosken en Gert-Jan Nieuwstad	Hoe kun je effectief gebruik maken van je tijd, zodat je doet wat belangrijk is en waar je energie van krijgt, en genoeg tijd overhoudt voor ontspanning? Deze vragen

Lijn	Programma- onder-deel	Co-docenten	Korte omschrijving
			staan centraal in deze module en ga je mee aan de slag aan de hand van een aantal theoretische modellen.
	Veerkracht	Nienke Wieringa	Hoe kun je jouw eigen veerkracht verhogen, zodat je energiek en met voldoende plezier en zelfvertrouwen kunt groeien in het onderwijs? Deze vragen staan centraal in deze module en ga je met behulp van een aantal praktische instrumenten mee oefenen.
	Mindfulness	Jesse Rijkema	Onderzoek wijst uit dat mensen in het onderwijs van alle beroepsgroepen het meest tevreden zijn over hun baan. Toch ligt het percentage burn-out klachten v�r boven het landelijk gemiddelde. Werken in het onderwijs vraagt veel van je. Het kan daarom van belang zijn dat je handvatten hebt die je helpen omgaan met de werkdruk. Mindfulness en meditatie kan zo'n handvat zijn. In deze korte workshop gaan we aan de slag met een paar meditatie oefeningen die je na de workshop direct toe kunt passen. Je krijgt effectieve en bewezen methoden aangereikt waarmee je iets lichter door het leven kunt gaan.
3. Persoonlijke verbinding	Executieve functies in combinatie met Meer Inzicht in LeerStrategieën	Annelies Kort	Als docent geef je les vanuit jouw sterke kanten, maar bereik je dan wel al jouw leerlingen? Deze module leert je op een andere manier kijken naar jouw lesgeven aan de hand van executieve functies in combinatie met de MILS. Wat bedoelen we met executieve functies en wat is MILS? MILS geeft inzicht in diverse leerstrategieën om te komen tot een aantal werkende leertips voor de leerling. MILS is bedoeld voor leerlingen die nog niet doorhebben hoe ze het beste en makkelijkst kunnen leren. Ook voor leerlingen die qua capaciteiten onderpresteren biedt MILS mogelijkheden.
	Kijkje in het mentoraat: basis en verdieping	Florine Roosken en Silvia van der Pol	Hoe zorg je als mentor ervoor dat jouw klas een positieve groep wordt? Als mentor ben je een spil; je leerlingen weten je te vinden met vragen en verhalen over schoolse- en niet schoolse zaken. Ook voor ouders ben je eerste aanspreekpunt vanuit school en dan zijn er natuurlijk nog de collega's waarmee je samen om je mentorklas heen staat. Tijdens deze module over het mentoraat krijg je niet alleen antwoord op bovenstaande vraag, maar bekijken we ook welke kennis, vaardigheden en attitude van belang zijn voor een goede mentor. In de eerste bijeenkomst gaan we in op de vraag wat het inhoudt; in de tweede bijeenkomst gaan we verdiepen aan de hand van casussen.
	Innovatief lesgeven: vakoverstijgend werken	Sanne Heijnis en Nop Velthuizen	In deze workshop maak je kennis met vakoverstijgend werken. Wat is het? Waarom zou je het doen? Kan het alleen op een projectdag of doe jij het straks gewoon in jouw eigen les? Met wie ga jij op date? Wordt het Grieks, scheikunde of toch kunst? Krijgen wij het voor

Lijn	Programma- onder-deel	Co-docenten	Korte omschrijving
			elkaar om voor het einde van de workshop een van jullie zo gek te krijgen dat je volgende les vakoverstijgend is? Ga jij de uitdaging aan?
	Innovatief lesgeven: escape rooms	Anne Overpelt en Chantal van Gigch	Inhoud: Bouw je eigen escaperoom. In deze workshop leer je hoe je leerlingen via een (online) escaperoom kunt laten checken of ze hun leerdoelen behaald hebben. De basisprincipes van gamification in het onderwijs komen aan bod en we bieden je ideeën en materialen hoe je zelf op een eenvoudige manier aan de slag kunt met het bouwen van een escaperoom.
	Passend onderwijs	Femke Bulder en Marcel Absil	"Passend onderwijs" Je hoort het overal en je hebt er vast een idee bij. Maar wat is passend onderwijs nu precies? Waar komt het vandaan? En natuurlijk welke gevolgen heeft passend onderwijs nu eigenlijk voor je eigen les. In deze module krijg je uitleg over wat passend onderwijs nu precies inhoudt en vertalen we dit praktisch naar je eigen lesvoorbereiding.
	Onderwijs in maatschappelijk perspectief	Mieke Nijbroek	Lesgeven is meer dan de stof overbrengen. Je hebt te maken met verschillende leerlingen, verschillende achtergronden maar ook de maatschappij waarin jij je lessen geeft. In deze module gaan wij je kort meenemen in lesgeven in maatschappelijk perspectief. Hierbij besteden wij expliciet aandacht aan actualiteit en gevoelige onderwerpen. Hoe maak je dit bespreekbaar en moet je dit als docent doen?
	ADD/ADHD: basis en verdieping	Paul Scheltus	Alle Dagen Druk? Heel Druk, zelfs? Misschien, maar een ADD-diagnose is veel meer dan een verklaring waarom die jongen achterin niet stil kan zitten. De neurologische stoornis beïnvloedt niet alleen het gedrag van leerlingen, maar ook hun leerprestaties, emoties, zelfvertrouwen en relaties met anderen. Het komt net zo goed voor bij meisjes, al is daar veel minder over geschreven. Het kan ertoe leiden dat leerlingen structureel onderpresteren, zichzelf saboteren en vroegtijdig schoolverlaten. In deze module gaan we kijken wat ADHD is, hoe het te herkennen en wat voor strategieën werken in de les en daarbuiten. De module bestaat uit 2 bijeenkomsten: 1 basis en 1 verdiepende bijeenkomst.
	Gespreksvoering met leerlingen en ouders	Annelies Kort en Sjaak Nuijt	In deze bijeenkomst gaan we dieper in op de vraag: hoe voer je, op een professionele manier, een oudergesprek of disciplinegesprek met een leerling. Naast theorie is het de bedoeling dat we vooral veel oefenen. Geef je al zelfstandig les, heb je al oudergesprekken? Dan is deze bijeenkomst uitermate geschikt voor jou!
	Intervisie	Florine Roosken en Leanne van Lint	Tijdens de module intervisie krijg je inzicht in specifieke situaties die zijn voorgevallen tijdens je stage. Dit kan een casus uit de praktijk zijn, maar ook een persoonlijk dilemma kan aan bod komen. Het doel van deze module is om (in-)zicht te krijgen hoe in deze casus te handelen. We zullen hiervoor verschillende

Lijn	Programma- onder-deel	Co-docenten	Korte omschrijving
			intervisiemethodes gebruiken. (Bijna) elke praktijkdag zal er een andere methode geïntroduceerd worden.
	Stagebegeleiding en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (hbo-niveau 2, 3, 4)	Instituuts- opleider	Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider
	Workshops naar behoefte van studenten	n.t.b.	We bouwen in het programma desgewenst extra ruimte in voor workshops/werkbijeenkomsten naar behoefte van studenten

7. Planning 4OLS opleidingsprogramma 2023-2024

<i>Opmerking: kwaliteitszorg/evaluatie is geïntegreerd in het opleidingsprogramma. Iedere praktijkbijeenkomst sluit af met het ophalen van tips en tops.</i>					
Startbijeenkomst septemberstart i.c.m. praktijkdag 1	Woensdag 13-09-2023	10:00-17:45u	Vrijzinnig-Christelijk Lyceum	Studenten, co-docenten, school- en instituutskoördinatoren, school- en instituutsopleiders, werkplekbegeleiders	
10.00 - 10.15u	Inloop				
10.15 - 10.30u	Welkom door de ontvangende school en voorstellen van de collega's (scholen en instituten)				
10.30 - 10.45u	Toelichting op visie en opleidingsprogramma 4OLS				
10.45 - 11.15u	Pauze en inschrijven voor de werkbijeenkomsten				
Praktijkdag 1		thema 1 (leren lesgeven)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling) / thema 3 (persoonlijke verbinding)	
11.15 - 12.45u	Werkbijeenkomst 1 (thema naar keuze)	Escape rooms (Anne Overpelt en Chantal van Gigch)	Executieve functies en Meer Inzicht in LeerStrategieën (Annelies Kort)	Time management (Florine Roosken en Gert-Jan Nieuwstad)	ADD/ADHD 1: basis (Paul Scheltus)
12.45 - 13.30u	Pauze (voor lunch wordt gezorgd)				
13.30 - 15.00u	Werkbijeenkomst 2 (thema naar keuze)	Orde en klassenmanagement / voortgezette pedagogiek (Riemke Reitsma en Hanneke van den Bosch)	Gezond en effectief stemgebruik voor de klas (Käthe Staaltekker)	Mindfulness (Jesse Rijpkema)	Kijkje in het mentoraat 1: wat houdt het in (Florine Roosken en Silvia van der Pol)
Bijeenkomsten voor studenten, werkplekbegeleiders en school-/instituutsopleiders		15:00-17:45u			
15.00 - 15.15u	Pauze / inloop werkplekbegeleiders & keuze voor bijeenkomsten door studenten en hun wpb-ers				
15.15 - 16.00u	Stagevoorlichting door instituutsopleiders in subgroepen: HR Niveau 2, Niveau 3, Niveau 4, ICLON/SEC (instituutsopleiders)				
16.00 - 16.15u	Pauze				
16.15 - 17.15u	Video analyse (Annelies Kort en Leanne van Lint)	Escape rooms (Anne Overpelt en Chantal van Gigch)	Inzet van literatuur van de opleiding bij het voorbereiden en reflecteren op lessen (Tom Schils)	Opfrisbijeenkomst voor werkplekbegeleiders (Nienke Wieringa)	
17.15 - 17.45u	Afsluiting met borrel				
Intervisie met studenten op de scholen	Woensdag 27-09-2023				
<i>In te vullen door de scholen i.s.m. de instituten, reflectie op de praktijkdag</i>					

Praktijkdag 2	Woensdag 22-11-2023	09:00-15:15u	Gymnasium Haganum	Studenten, co-docenten, school- en instituutskoördinatoren en -opleiders	
		thema 1 (leren lesgeven)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling) / thema 3 (persoonlijke verbinding)	
09.00- 9.30u	Inloop met koffie/thee en inschrijven voor de bijeenkomsten				
09.30 - 9.45u	Welkom/introductie door ontvangende school (plenair)				
09.45 - 10.00u	Koffie/thee, naar de lokalen				
10.00 - 11.00u	Werkbijeenkomst 1 (thema naar keuze)	Differentiëren (Petra van het Hoenderdaal en Hanneke van den Bosch)	Intervisie (Florine Roosken en Leanne van Lint)	Wie ben ik als professional: kerncompetenties van de docent uit de wet BIO (Gert-Jan Nieuwstad en co-docent Zuid-West College)	Passend onderwijs 1 (Femke Bulder en Marcel Absil)
11.00 - 12.45u	Pauze (voor lunch wordt gezorgd)				
12.45 - 14.00u (laatste 15 minuten: invullen 4OLS studentenenquête!)	Werkbijeenkomst 2 (thema naar keuze)	Formatief handelen: basis (Mieke Nijbroek)	Gespreksvoering met leerlingen en ouders (Annelies Kort en Sjaak Nuijt)	De stap naar een baan in het onderwijs: rechtspositionele voorlichting (Thea Schouten, A0b)	De inzet van debatteren als werkvorm in je lessen (Kees Koster)
14.00 - 14.15u	Pauze				
14.15 - 15.15u	Werkbijeenkomst 3 (thema naar keuze)	Activerende werkvormen (Annelies Kort en Florine Roosken)	Innovatief lesgeven: vakoverstijgend werken (Sanne Heijnis en Nop Velthuizen)	Studentenpanel (onder begeleiding van 4OLS voorbereidingsgroep kwaliteit)	Werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (hbo)
Intervisie met studenten op de scholen					
Woensdag 13-12-2023					
<i>In te vullen door de scholen i.s.m. de instituten, reflectie op de praktijkdag</i>					

Startbijeenkomst februari start wo i.c.m. praktijkdag 3	Woensdag 07-02-2024	09:00-15:45u	Dalton College	Nieuwe wo-studenten + hun werkplekbegeleiders, school- en instituutskoördinatoren en -opleiders	
09.00- 09.15u	Welkom				
09.15 - 09.30u	Kennismaking met 4OLS, de scholen en instituten				
09.30 - 09.45u	Toelichting op het 4OLS opleidingsprogramma				
09.45 - 10.30u	Stagevoorlichting aan studenten en hun wpb-ers door de instituutsopleider in 2 subgroepen (ICLON, SEC)				
Praktijkdag 3	Woensdag 07-02-2024	10:30-15:45u	Dalton College	Studenten, co-docenten, school- en instituutskoördinatoren en -opleiders	
		thema 1 (leren lesgeven)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling) / thema 3 (persoonlijke verbinding)	
10.30 - 11.00u	Inloop met koffie/thee en inschrijven voor de bijeenkomsten				
11.00 - 11.15u	Welkom/introductie door ontvangende school (plenair)				
11.15 - 11.30u	Koffie/thee, naar de lokalen				
11.30 - 12.30u	Werkbijeenkomst 1 (thema naar keuze)	Differentiëren (Petra van het Hoenderdaal en Hanneke van den Bosch)	Wie ben ik als professional: kerncompetenties van de docent uit de wet BIO (Gert-Jan Nieuwstad en en co-docent Zuid-West College)	Kijkje in het mentoraat 2: casussen (Florine Roosken en Silvia van der Pol)	Passend onderwijs 2 (Femke Bulder en Marcel Absil)
12.30 - 13.15u	Pauze (voor lunch wordt gezorgd)				
13.15 - 14.30u	Werkbijeenkomst 2 (thema naar keuze)	Activerende werkvormen (Annelies Kort en Florine Roosken)	Onderwijs in maatschappelijk perspectief 1 (Mieke Nijbroek en co-docent Zuid-West College)	Intervisie (Riemke Reitsma en Leanne van Lint)	Werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (hbo)
14.30 - 14.45u	Pauze				
14.45 - 15.45u	Werkbijeenkomst 3 (thema naar keuze)	Toetsen en beoordelen volgens RTT1 (Yolanda Oole en Anne Overpelt)	Drama: hoe beweeg jij? (deel 1) (Dana Hilgers)	Veerkracht (Nienke Wieringa)	Onderwijs in maatschappelijk perspectief 2 (Mieke Nijbroek en co-docent Zuid-West College)
Intervisie met studenten op de scholen	Woensdag 28-02-2024				
<i>In te vullen door de scholen i.s.m. de instituten, reflectie op de praktijkdag</i>					
Banenmarkt De Rode Loper i.s.m. 4OLS, HOS, NOD Haaglanden, OSH	Woensdag 27-03-2024 (afstemmen met De Rode Loper)	15.30u - 18.30u (inloop vanaf 15.00u)	Volgt	Studenten hbo niveau 2, 3, 4 en wo, school- en instituutskoördinatoren en -opleiders, leidinggevenden (van alle vier de Haagse opleidingscholen VO, dus van zowel 4OLS, HOS, NOD Haaglanden als OSH)	

Praktijkdag 4 i.c.m. gezamenlijke afsluiting en BBQ	Woensdag 24-04-2024	12.00u-18.00u	François Vatel	Studenten, co-docenten, school- en instituutskoördinatoren en -opleiders, werkplekbegeleiders, directeuren en opleidingsmanagers	
		thema 1 (leren lesgeven)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling)	thema 2 (persoonlijke ontwikkeling) / thema 3 (persoonlijke verbinding)	
12.00- 12.30u	Inloop: lunch en inschrijven voor de bijeenkomsten				
12.30 - 12.45u	Welkom/introductie door ontvangende school (plenair)				
12.45 - 14.15u (laatste 15 minuten: invullen 4OLS studentenenquête!)	Werkbijeenkomst 1 (thema naar keuze)	Orde en klassenmanagement / voortgezette pedagogiek (Riemke Reitsma en Hanneke van den Bosch)	Drama: wat beweegt jou?(deel 2) (Dana Hilgers)	ADD/ADHD 2: verdieping (Paul Scheltus)	De stap naar een baan in het onderwijs: solliciteren in het onderwijs (co-docent vakbond, AOb)
14.15 - 14.30u	Pauze				
14.30 - 16.00u	Werkbijeenkomst 2 (thema naar keuze)	Formatief handelen: verdieping (Mieke Nijbroek)	Gezond en effectief stemgebruik voor de klas (Käthe Staallekker)	Werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (hbo)	Studentenpanel (onder begeleiding van 4OLS voorbereidingsgroep kwaliteit)
14.45-15.45u	Werkplekbegeleiders-panelgesprek (1 wpb per school)				
Gezamenlijke afsluiting en BBQ voor alle genodigden		15.45 - 18.00u	François Vatel		
15.45 - 16.00u	Pauze / inloop voor afsluiting en BBQ				
16.00 - 18.00u	Afsluiting en BBQ met alle genodigden				

Intervisie met studenten op de scholen	Woensdag 15-05-2024				
<i>In te vullen door de scholen i.s.m. de instituten, reflectie op de praktijkdag</i>					

Hbo studenten: CGI's	CGI-dag N2 woensdag 12 juni 2024, N3 individuele afspraak tussen student, schoolopleider & instituutsopleider, N4 via assessmentcentrum Ivl	Deadlines aanleveren portfolio: N2 maandag 10 juni, N3 maandag 10 juni, N4 vrijdag 31 mei	Tijdstip varieert, planning per school	Hbo-studenten, school- en instituutsopleiders	

8. 4OLS opleiders en begeleiders

Je wordt binnen 4OLS in de praktijk opgeleid door een opleidingsteam van de school (werkplekbegeleider en schoolopleider) en je lerarenopleiding (instituuksopleider). Tijdens het werkplekleren maak je kennis met de school, je observeert lessen en ervaart hoe het is om zelf les te geven, je bereidt lessen voor en je neemt deel aan allerlei activiteiten op de school.

Op de school heb je voornamelijk te maken met je **werkplekbegeleider**; dat is je aanspreekpunt op school. Dit is een docent uit hetzelfde of een vergelijkbaar vakgebied die een opleiding heeft gevolgd om studenten op te leiden op de werkplek. De werkplekbegeleider kan je zowel vakinhoudelijk als pedagogisch-didactisch verder helpen. De **schoolopleider** volgt jouw voortgang, bijv. door lesbezoek en gesprekken. De **schoolcoördinator** vervult een coördinerende rol op de school op het gebied van samen opleiden en professionaliseren.

Vanuit je lerarenopleiding heb je te maken met de **instituuksopleider**. De instituuksopleider weet wat er vanuit de lerarenopleiding van jou wordt verwacht en kan hij/zij jou daar bij begeleiden. De beoordeling wordt gedaan door de schoolopleider en de instituuksopleider/assessor. De instituuksopleider is eindverantwoordelijk voor de beoordeling.

Onze schoolcoördinatoren

Gymnasium Haganum
Hanneke van den Bosch
h.vandenbosch@haganum.nl

Zuid-West College
Rianne Gluvers
r.gluvers@sgzuidwest.nl

Sint-Maartenscollege
Leanne van Lint
Lint@st-maartenscollege.nl

Sint-Maartenscollege
Annelies Kort
kta@st-maartenscollege.nl

Gymnasium Novum
Sigrid Haaksma
hka@gymnasiumnovum.nl

Maerlant-Lyceum
Florine Roosken
roosken@maerlant-lyceum.nl

François Vatel
Silvia van der Pol
pol@vatel.nl

Vrijzinnig-Christelijk Lyceum
Riemke Reitsma
rreitsma@vcl-school.nl

Dalton College
Anne Overpelt
apt@daltonvoorborg.nl

Onze instituutskoördinatoren

Hogeschool Rotterdam
Sjaak Nuijt
j.nuijt@hr.nl

Hogeschool Rotterdam
Astrid ter Steege
(instituutsopleider)
a.ter.steege@hr.nl

SEC - TU Delft
Suzanne Schut
S.Schut@tudelft.nl

ICLON - Universiteit Leiden
Nienke Wieringa
NWieringa@iclon.leidenuniv.nl

9. Enkele afspraken, tips en hints

Afspraken

- Zorg dat je zo snel mogelijk je stage-overeenkomst laat ondertekenen.
- We gaan er van uit dat je op de opleidingsdagen de gehele dag (1e t/m 8e uur) aanwezig bent op de opleidingslocatie.
- Binnen de stagedagen geef je niet alleen les, maar werk je ook aan je stageopdrachten.
- Als je onverhoopt ziek bent, neem dan minimaal 30 minuten voor de start van het eerste uur contact op met de werkplekbegeleider en schoolopleider. Als je te laat op school gaat komen neem dan z.s.m. contact op met de receptie/administratie van de school en vraag je afwezigheid door te geven aan je werkplekbegeleider en schoolopleider.
- Voor de leerlingen van de school ben je 'gewoon' een leraar, dus heb je een voorbeeldfunctie binnen de school. Niet alleen gedragsmatig, maar ook qua kleding e.d. Houd je aan de afspraken binnen de school. Stel je daar de eerste dag van op de hoogte.
- Mail alleen in uiterste gevallen en na overleg met je werkplekbegeleider met leerlingen. Indien nodig communiceer dan uitdrukkelijk alleen met je schoolmailadres!
- Kopiëren doe je in overleg met je werkplekbegeleider. Stel je op de hoogte van schoolafspraken rondom kopiëren op de opleidingslocatie.
- Bereid iedere les of deel van een les die je geeft voor middels een lesvoorbereidingsformulier.
- Ga altijd zorgvuldig om met privacy van personen. Vermeld als regel geen namen bij de uitwerking van een opdracht.

Wat wordt er van mij als student verwacht?

Je bent als student zelf verantwoordelijk voor je daden op de school, maar tegelijkertijd ben je ook het visitekaartje van je opleiding. Deze verantwoordelijkheid strekt zich uit tot iedereen in de school en tot alles wat met de school samenhangt. Het komt hierop neer:

- Je bent hoofdverantwoordelijk voor je eigen ontwikkeling, je geeft daar richting aan, je probeert dingen uit en maakt gebruik van de ondersteuning die de school je biedt.
- Je past je aan, aan de organisatie van de school. Je stelt je loyaal op ten opzichte van de doelstellingen van de school, óók als die niet met je persoonlijke (levensbeschouwelijke) aard overeen komen.
- Je bent op tijd aanwezig voor lessen en vergaderingen. Je houdt je aan gemaakte afspraken. Als richtlijn houden we aan dat je tussen 8.30 en 16.00 uur aanwezig bent, maar de school kan in voorkomende gevallen andere tijden aanhouden.
- In geval van ziekte bespreek je de consequenties en de acties die daaruit voortkomen met je werkplekbegeleiders en instituutsopleider. Gemiste leerwerkdagen worden ingehaald. Je maakt daarover zelf een afspraak met de werkplekbegeleider op de leerwerkschool en stelt de instituutsopleider op de hoogte van de gemaakte afspraken.
- Je gaat zorgvuldig om met gegeven leer- en hulpmiddelen. Ter beschikking gestelde materialen retourneer je.
- Na je lessen ruim je zelf je klaslokaal netjes op.
- Je onderhoudt zo goed mogelijk contact met alle voor jou relevante betrokkenen.
- Je houdt rekening met de geschreven en ongeschreven regels van de school. Denk hierbij ook aan het privacybeleid. Je gedrag is sociaal aanvaardbaar, je taalgebruik correct, je kleding is verzorgd en aangepast aan de situatie op school.
- Je neemt het vertrouwelijke karakter van informatie over school, medewerkers en leerlingen in acht, ook in de schriftelijke informatie in het portfolio en rapportages.

Tips en hints

- Op elke school kun je gebruik maken van de personeelskamer. Richt je hierbij nadrukkelijk naar de locatiegebruiken en meng je in het docententeam.
- Er zijn verschillende plaatsen binnen de school waar je kunt werken, bijvoorbeeld de docentenwerkkamer, de teamkamers of de personeelskamer. Vraag even na welke mogelijkheden jouw school biedt. Ga niet met alle stagiaires bij elkaar zitten, laat ruimte voor de docenten om te werken. Je kunt wel met je duo-stagiair samen gaan zitten.
- Beperk je niet tot één of enkele vakken maar probeer zoveel mogelijk alle facetten van de school te bestrijken. Zo krijg je een breed beeld van het beroep van docent.
- Vraag zo mogelijk uitleg wanneer je iets niet begrijpt, je kunt veel leren van anderen.
- Bereid ieder gesprek dat je gaat houden zorgvuldig voor, in die zin dat je je ingelezen hebt en je vragen en punten op papier hebt staan.
- Bereid observaties en opdrachten goed voor: weet waarop je gaat letten, hoe je het noteert en hoe de informatie 'objectief' blijft. Observeer nooit zonder doelstelling.
- Als je een onderzoeksopdracht vanuit de lerarenopleiding gaat uitvoeren overleg dan over de aanpak eerst met je werkplekbegeleider of schoolopleider.
- Sommige scholen hebben een eigen onderzoekagenda; vraag daar eens naar als je nog een thema zoekt voor afstuderen of praktijkonderzoek. Misschien kom je op een leuk idee.

10. Regelgeving

VOG (Verklaring Omtrent Gedrag)

Je ontvangt van je school een mail met informatie over de aanvraag van de VOG. De link in de mail brengt je naar de aanvraag. Het proces levert je een **'bewijs van aanvraag'** op.

De definitieve VOG ontvang je later.

De kosten voor de aanvraag worden vergoed door de school.

Op je eerste stagedag moet je het 'bewijs van aanvraag' kunnen tonen.

Regeling beeld- en geluidsopnames in de klas

De Haagse opleidingsscholen hebben hun afspraken rondom het maken van beeld- en geluidsopnames vastgelegd in deze regeling: klik [hier](#).

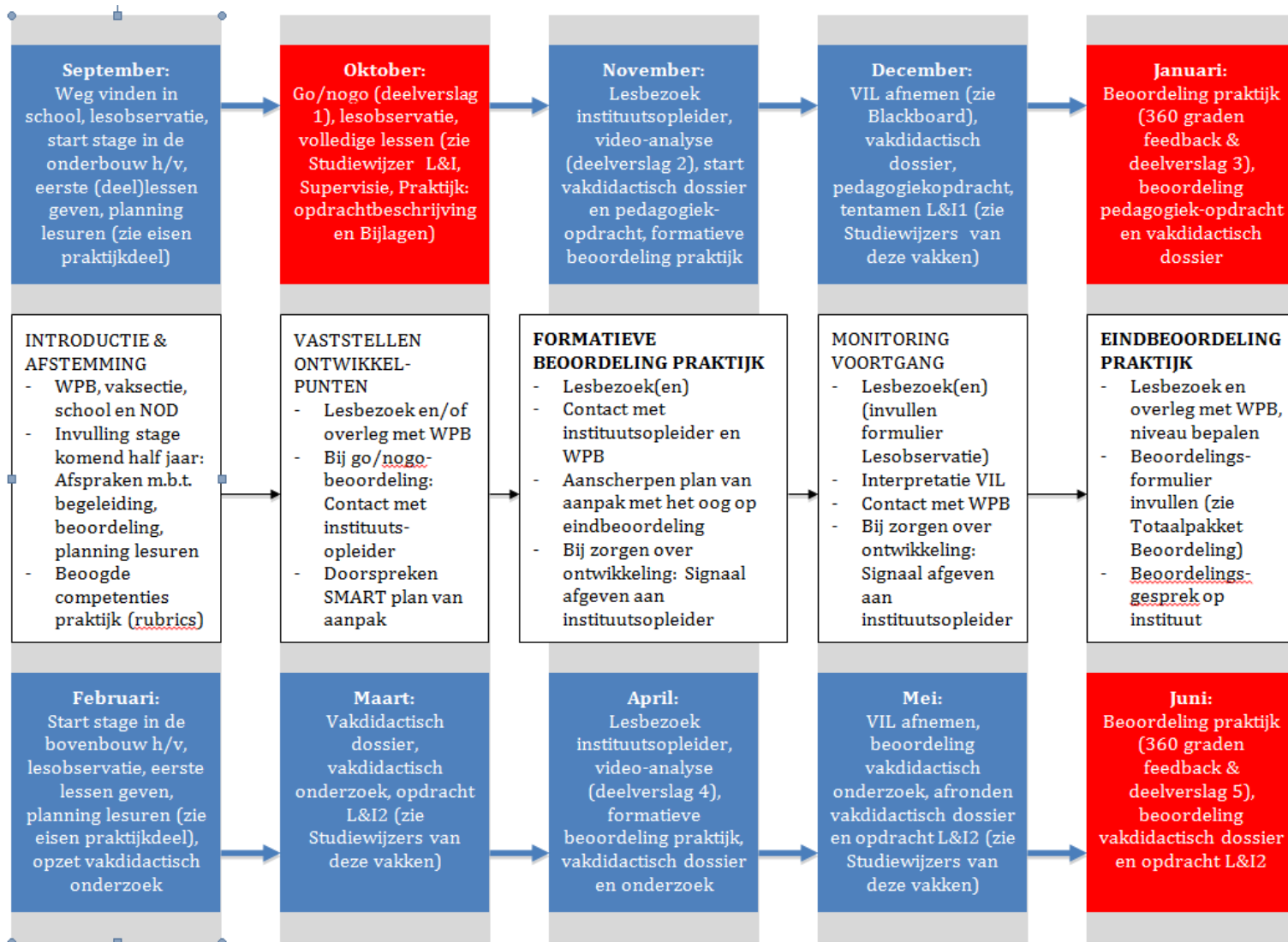
Filmen in de klas via Iris Connect

Ten aanzien van het gebruik van foto- en filmmapparatuur hebben we te maken met privacywetgeving. De scholen hebben hierover met elkaar afgesproken, dat uitsluitend gefilmd mag worden met behulp van Iris Connect. Leerlingen, of hun ouders, geven hiervoor jaarlijks toestemming.

Je mag de lessen dus filmen, maar absoluut niet met eigen camera's of telefoontoestellen, waarop niet Iris Connect is geactiveerd. Iris Connect werkt met licenties die door de lerarenopleidingen zijn aangeschaft. Het beeldmateriaal wordt opgeslagen in een veilig gesloten digitaal systeem waar je alleen met een gebruikersnaam en wachtwoord bij kan komen. Uitsluitend beoordelaars en begeleiders kunnen met jouw instemming de beelden bekijken.

Bijlage 1: ICLON Leiden tijlijn werkpleklers

Bijlage 2: TU Delft Master Science Education and Communication (SEC)

De TU Delft biedt de TU Delft lerarenopleiding aan vanuit de afdeling Science Education and Communication aan waarin studenten worden opgeleid tot een eerstegraads lesbevoegdheid in de schoolvakken Informatica, Natuurkunde, Ontwerpen en O&O, Scheikunde en Wiskunde.

1. Opleidingen

Opleidingstraject	Wanneer	Duur	EC
Educatieve minor NA, SK, WI, Inf, Techniek	Start in september en februari	1 semester	30
Educatieve module NA, SK, WI, Inf, Techniek	Start in september en februari	1 semester	30
Master Educatie NA, SK, WI, Inf, Ontwerpen/O&O	Start in september en februari TU Delft: Master Science Education and Communication (lerarenopleiding)	2 semesters	120 of 60

2. Uitwerking visie

Belangrijke uitgangspunten van de TU Delft lerarenopleiding is het verbinden van theorie en praktijk en het werken vanuit de leervraag van de student. We leiden academisch gevormde docenten op die in staat zijn hun eigen leren op de werkplek vorm te geven. Daartoe werken we bij meerdere vakken aan de hand van de 'Plan Do Check Act' cyclus. Studenten doorlopen deze cyclus meerdere malen met hun leervragen en werken op een gestructureerde manier. Deze uitgangspunten sluiten naadloos aan bij de visie op opleiden van 4OLS. Binnen de vakken van de opleiding is er voor studenten ruimte om aan te haken bij de activiteiten van de opleidingsschool als dat past bij hun leertraject en leervragen. Het verbinden van theorie en praktijk is ook een waarde die we onderschrijven voor onszelf als instituut. Door actief te zijn binnen de opleidingsschool blijven wij ook leren en reflecteren op onze eigen praxis. Opleiden doe je samen!

3. Curriculum en stages

Q1		Q2	Q3	Q4
Professionele Leergemeenschap			Professional and Personal Development	
Inleiding STEM- didactiek	Vakdidactiek Basis		Vakdidactiek Verdieping	
Schoolpracticum Oriëntatie 1	Schoolpracticum Oriëntatie 2		Schoolpracticum Verdieping	
Onderwijskunde			Onderzoek en Ontwerp in het Onderwijs	

Praktijk 1	Schoolpracticum Basis
inhoud	In deze stage ligt de nadruk op leren onderwijzen in de onderbouw. Deze stage wordt gedaan door alle studenten in de

	<p>opleiding, dus ook de masterstudenten. In de stage combineren studenten stage-opdrachten met opdrachten voor de vakken Onderwijskunde en Vakdidactiek. In de stage ontwikkelen zijn hun pedagogisch-didactische vaardigheden. Voor het vak onderwijskunde werken de studenten aan klassenmanagement en het expliciteren van naïeve denkbeelden. Voor vakdidactiek werken ze ernaar toe om zelfstandig een lessenserie te ontwerpen, te geven en te evalueren. In stage-opdrachten wordt er gewerkt aan de hand van de Plan Do Check Act-cyclus. Meer informatie over de stage vindt u op www.stagehandleiding.net</p>
periode	Semester 1 of semester 2
duur	16 weken
stagedag	De lesdag in Delft is dinsdag. Alle andere dagen zijn studenten in principe beschikbaar voor stage.
beoordeling	Beoordeling wordt gedaan op basis van criteria zoals omschreven in de stagehandleiding (op te vragen via stage-sec@tudelft.nl). De vakcoach geeft feedback en de instituutsbegeleider geeft de uiteindelijke beoordeling.

Praktijk 2	School practicum Verdieping
inhoud	<p>In deze stage ligt de nadruk op leren onderwijzen in de bovenbouw en wordt alleen gedaan door masterstudenten. In deze stage combineren studenten stageopdrachten, opdrachten voor vakdidactiek, persoonlijke en professionele ontwikkeling en het vak Ontwerpen en Onderzoeken in het Onderwijs (O3). In de stage ontwikkelen zijn hun pedagogisch-didactische vaardigheden. Voor het vak O3 werken studenten aan een kleine onderwijsinnovatie die ze ook onderzoeken. Voor vakdidactiek werken ze ernaar toe om zelfstandig een lessenserie te ontwerpen, te geven en te evalueren in een bovenbouwklas. In stage-opdrachten wordt er gewerkt aan de hand van de Plan Do Check Act-cyclus. Meer informatie over de stage vindt u op www.stagehandleiding.net</p>
periode	Semester 1 of semester 2
duur	16 weken
stagedag	De lesdag in Delft is dinsdag. Alle andere dagen zijn studenten in principe beschikbaar voor stage.
beoordeling	Beoordeling wordt gedaan op basis van criteria zoals omschreven in de stagehandleiding ((op te vragen via stage-sec@tudelft.nl). De vakcoach geeft feedback en de instituutsbegeleider geeft de uiteindelijke beoordeling.

Bijlage 4: Toelichting op programmaonderdelen 4OLS praktijkdagen

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeem- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
1. Leren lesgeven	Orde en klassenman- agement / voorgezette pedagogiek	Riemke Reitsma en Hanneke van den Bosch	Tijdens deze praktische bijeenkomsten gaan studenten actief aan de slag met de vraag hoe te kunnen zorgen voor een goed klassenmanagement. De eerste bijeenkomst zal gericht zijn op de ervaringen die studenten hebben met storend gedrag. Vervolgens kijken we naar de verschillende manieren waarop je op dat storende gedrag kunt reageren. De tweede bijeenkomst zal gericht zijn op het onderzoeken hoe het eigen gedrag van de docent van invloed is op het gedrag van de klas en de individuele leerling.	1	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Pedagogiek niveau 2 (o.a. klassenmanagement, diversiteit, leefwereld, groepsdynamiek, gesprekstechnieken) <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> Leren en instructie Pedagogiek Supervisie <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> Onderwijskunde (direct voor de klas) Inleiding betadidactiek Vakdidactiek 	<u>Alle deelnemers (4OLS opdracht):</u> <ul style="list-style-type: none"> Voorafgaand aan bijeenkomst 1: verzamel voorbeelden van deviant gedrag in de klas Voorafgaand aan bijeenkomst 2: neem in 1 / 2 klassen de Vragenlijst Interpersoonlijk Leraargedrag af <u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Sociogram van de klas en verdiepen in groepsdynamiek (observeren) (niveau 2) <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> Sociogram en groepsdynamiek Tussenverslagen supervisie <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> Opdracht verbale en non-verbale communicatie 	•

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeem- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
						<ul style="list-style-type: none"> • Opdracht klassenmanagement • Uitgewerkte les volgens de Delftse methode • Minilessen • Uitgewerkte lessen(serie) 	
	Differentiëren	Petra van het Hoenderdaal en Hanneke van den Bosch	In jouw klassen leren alle leerlingen op hun eigen manier. Ze verschillen onder andere in niveau, motivatie, tempo, begeleidingsbehoefte en leervoorkeuren. Differentiatie is daarom essentieel, maar hoe pak jij dit aan? Welke verschillende vormen van differentiatie zet je in? En wat betekent dit voor de structuur van je les? In deze bijeenkomst gaan we aan de slag met differentiatievaardigheden om zo in te spelen op de verschillen tussen jouw leerlingen.	1	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • N3 didactiek <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • supervisie/ vakdidactiek 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • uitprobeerde werkwijze als bewijs op te nemen in portfolio <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> - 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • publicaties aanbevolen vanuit N3 didactiek/pedagogiek <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • -
	Activerende werkvormen	Annelies Kort en Florine Roosken	In deze module maak je op een actieve manier kennis met activerende werkvormen. We gaan ook in op de vraag: wanneer zet je activerende werkvormen in en hoe introduceer je deze werkvormen.	1	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • N3 didactiek <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • volgt <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • supervisie/ vakdidactiek 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgeprobeerde les als bewijs op te nemen in portfolio. <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • - 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • P. Teitler, alle IIn bij de les of andere publicaties aanbevolen vanuit N3 didactiek <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • -
	Formatief handelen	Mieke Nijbroek	Formatief toetsen, formatief evalueren, formatief handelen of gewoon formatief. Allemaal kreten die in	2	<u>HR:</u>	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Een gemaakte formatieve toets 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Meeste opleidingen behandelen op niveau 3

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeem- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
			<p>onderwijsland de ronde gaan over het concept formatief. In deze module zullen wij samen kijken naar wat formatief evalueren is, welke misconcepties er zijn en hoe je het laagdrempelig in kan zetten tijdens jouw lessen.</p> <p>De module bestaat uit twee bijeenkomsten: basis en verdieping.</p>		<ul style="list-style-type: none"> N3 pedagogiek en didactiek <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> supervisie/ vakdidactiek 	<p>is te gebruiken bij pedagogiek: inspelen op verschillen) of voor didactiek (kwaliteitsbewaking)</p> <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<p>bij toetsing vanuit vakdidactiek.</p> <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -
	Toetsen en beoordelen volgens RTTI	Yolanda Oole en Anne Overpelt	<p>Toetsen worden vaak als eindpunt gezien van een periode waarin je met leerlingen hebt gewerkt. Maar zijn toetsen wel een eindpunt of juist een begin? In deze workshop leer je waarom een toets juist een nieuw begin is en hoe RTTI je kan helpen om vanuit je toets je lessen meer inhoud geeft.</p>	1	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> N3 pedagogiek en didactiek <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> supervisie/ vakdidactiek 	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Een gemaakte formatieve toets is te gebruiken bij pedagogiek: inspelen op verschillen) of voor didactiek (kwaliteitsbewaking) <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Meeste opleidingen behandelen op niveau 3 bij toetsing vanuit vakdidactiek. <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -
	De inzet van debatteren als werkvorm in je lessen	Kees Koster	Volgt	1	<p><u>HR:</u> Pedagogiek</p> <p><u>ICLON:</u> -</p> <p><u>SEC:</u></p>	<p><u>HR:</u> Bewijs voor inspelen op verschillen in de klas en professioneel handelen stageportfolio.</p> <p><u>ICLON:</u> -</p> <p><u>SEC:</u></p>	<p><u>HR:</u> -</p> <p><u>ICLON:</u> -</p> <p><u>SEC:</u> -</p>

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
2. Persoonlijke ontwikkeling	Wie ben ik als docent? Gezond en effectief stemgebruik voor de klas	Käthe Staallekker	Hoe zorg je dat je uren kunt praten voor de klas zonder last van je stem te krijgen? Hoe vertel je je verhaal zo dat je de aandacht van de leerlingen vasthoudt en hoe zet je je stem en lichaam in om dit te bereiken? Waarom luisteren of kijken we naar sommige sprekers 'beter' dan naar andere sprekers. In de training leren we je hoe je voor een groep je verhaal met overtuiging kan brengen zonder last van je stem te krijgen.	1	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlijn professioneel handelen (professioneel spreken + drama)(niveau 2 + 3) <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Supervisie 1 <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Onderwijskunde • Inleiding betadidactiek • Vakdidactiek • PLG en PPD 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • N2 en 3 professioneel handelen te gebruiken als bewijs bij eigen ontwikkeling. <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Videoanalyse / tussenverslag <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Direct voor de klas • Theatertraining • PDCA-cyclus 	<ul style="list-style-type: none"> • Van Tartwijk: interpersoonlijk leraarsgedrag
	Wie ben ik als docent? Drama: basis (deel 1) en verdieping (deel 2)	Dana Hilgers	Hoe beweeg jij? (deel 1) Meer dan de helft van je communicatie is non-verbaal. Wat vertel jij aan je leerlingen, voordat je één woord hebt gezegd en hoe kan je jouw non-verbale communicatie inzetten ter bevordering van je les? Door middel van praktische opdrachten word je bewust van wat jouw lichaamstaal vertelt en hoe je met op het oog kleine veranderingen in houding veel verschil kan maken in je lessen. Een interactieve, actieve en speelse bijeenkomst waar je de volgende dag direct profijt van kan hebben. <i>Minimaal aantal deelnemers: 6</i>	2	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlijn professioneel handelen (professioneel spreken + drama)(niveau 2 +3) <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Supervisie 1 <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Onderwijskunde • Inleiding betadidactiek • Vakdidactiek • PLG en PPD 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • N2 en 3 professioneel handelen te gebruiken als bewijs bij eigen ontwikkeling <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Videoanalyse / tussenverslag <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Direct voor de klas • Theatertraining • PDCA-cyclus 	<ul style="list-style-type: none"> • Van Tartwijk: interpersoonlijk leraarsgedrag

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
			<p><i>Maximaal aantal deelnemers: geen</i></p> <p>Wat beweegt jou? (deel 2)</p> <p>Meer dan de helft van je communicatie is non-verbaal. Wat vertel jij aan je leerlingen, voordat je één woord hebt gezegd en hoe kan je jouw non-verbale communicatie inzetten ter bevordering van je les?</p> <p>In deze tweede bijeenkomst gaan we dieper in op wat jou beweegt. Waarom doe je wat je doet en wat heeft jouw zenuwstelsel daarmee te maken?</p> <p>Je wordt middels praktische en interactieve werkvormen bewust van wat je meeneemt voor de klas en wat dit doet in de interactie tussen jou en de leerlingen.</p> <p><i>Minimaal aantal deelnemers: 6</i> <i>Maximaal aantal deelnemers: 15</i></p>				
	Wie ben ik als professional? Kerncompetenties van de docent uit de wet BIO	Gert-Jan Nieuwstad	In deze praktijkgerichte bijeenkomst staat het professioneel handelen centraal. We staan stil bij het begrip <i>professional</i> en onderzoeken aan de hand van de kerncompetenties van de docent uit de wet BIO wat nodig is om een goede onderwijsprofessional te zijn en te blijven. Thema's zoals reflectie, intervisie, feedback en verslaglegging van het leerproces passeren de revue.	1	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlijn professionele houding (niveau 3) <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Supervisie <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderwijskunde • Vakdidactiek • PLG en PPO • Verdieping 	<p><u>Alle deelnemers (4OLS opdracht):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Literatuur lezen, intervisie/zelfreflectie meenemen • Gerichte intervisie opdracht / vragenlijst roos van leary <p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In portfolio (bij professioneel handelen) 	<ul style="list-style-type: none"> • MLS: https://www.edurama.be/system/files/VELOV%20-%20Modelgestuurd%20leren%20van%20je%20succes.pdf

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
						verwerken hoe het CAR model werkt voor jou. <ul style="list-style-type: none"> • Intervisie-opdrachten • Onderdeel van het CGI <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Supervisie-verslagen <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Direct voor de klas 	
	De stap naar een baan in het onderwijs: solliciteren in het onderwijs	Co-docent vakbond (AOb)	Zodra jij je diploma op zak hebt, kan jij op zoek gaan naar een baan. Maar hoe kan jij dat het beste aanpakken? En hoe presenteert jij je als je wordt uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek? In deze workshop leer jij hoe jij een uitnodigende sollicitatiebrief en een overzichtelijk Curriculum Vitae schrijft. Jij ontdekt je kernkwaliteiten en denkt na over eventuele lastige vragen in het sollicitatiegesprek.	1	idem	idem	idem
	De stap naar een baan in het onderwijs: rechtspositie onele voorlichting	Thea Schouten (AOb)	Als ook de 'zakelijke' kant van een baan goed geregeld is, staat een starter stevig in zijn schoenen. In deze presentatie krijg jij de verschillende aspecten van jouw rechtspositie uitgelegd. Aan bod komt onder meer wat jij als stagiair wel en niet mag, wat jij gaat verdienen, hoe de verschillende soorten verlof geregeld zijn en wat een tijdelijke aanstelling betekent. Jij	1	idem	idem	idem

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
			ontvangt een samenvatting van de cao die een heldere uitleg geeft.				
	Video analyse	Annelies Kort en Leanne van Lint	Een krachtige manier om de studenten te ondersteunen in hun ontwikkeling tot docent is het bekijken van beelden van lessen. Zowel voor de WPB-er/schoolopleider als de student valt er veel te zien. Waar kijk je naar? Wat zie je dan? Wat doe je met die informatie en hoe voer je het gesprek hierover met elkaar?	1	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Je moet een les filmen N2, N3 en N4 <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> Supervisie Vakdidactiek <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> Onderwijskunde Schoolpracticum 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Film jezelf (minimaal 2 keer per jaar) / filmbewijs portfolio <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> 4 keer filmopdracht (2 keer supervisie, 2 keer vakdidactiek) Opdracht bij supervisie: <ol style="list-style-type: none"> beschrijf duid met behulp van theorie (theorieën/modellen worden hierbij aangeboden) concludeer voornemens <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> Hybride onderwijs PDCA-cyclus 	<ul style="list-style-type: none"> werkwijze Iris Connect op website Samen Opleiden HR

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
						<ul style="list-style-type: none"> lesophames en intervisie/ feedback 	
	Inzet van literatuur van de opleiding bij het voorbereiden en reflecteren op lessen	Tom Schils	volgt	1			<ul style="list-style-type: none">
	Time management	Florine Roosken en Gert-Jan Nieuwstad	Hoe kun je effectief gebruik maken van je tijd, zodat je doet wat belangrijk is en waar je energie van krijgt, en genoeg tijd overhoudt voor ontspanning? Deze vragen staan centraal in deze module en ga je mee aan de slag aan de hand van een aantal theoretische modellen.	1	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> - <u>ICLON:</u> https://www.brite.edu.au/ <ul style="list-style-type: none"> Supervisie <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> Vakdidactiek 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> - <u>ICLON:</u> Supervisieopdrachten/-verslagen <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> Uitgewerkte les volgens Delftse methode 	We werken tijdens deze module onder andere met het grondig onderbouwde BRITE-programma, met het Eisenhower kwadrant en met de cirkels van Covey. Verdere literatuur wordt aangereikt en toegelicht tijdens de bijeenkomsten.
	Veerkracht	Nienke Wieringa	Hoe kun je jouw eigen veerkracht verhogen, zodat je energiek en met voldoende plezier en zelfvertrouwen kunt groeien in het onderwijs? Deze vragen staan centraal in deze module en ga je met behulp van een aantal praktische instrumenten mee oefenen.	1	idem	idem	idem
	Mindfulness	Jesse Rijpkema	Onderzoek wijst uit dat mensen in het onderwijs van alle beroepsgroepen het meest tevreden zijn over hun baan. Toch ligt het percentage burn-out klachten v�er boven het landelijk	1	idem	idem	idem

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
			gemiddelde. Werken in het onderwijs vraagt veel van je. Het kan daarom van belang zijn dat je handvatten hebt die je helpen omgaan met de werkdruk. Mindfulness en meditatie kan zo'n handvat zijn. In deze korte workshop gaan we aan de slag met een paar meditatie oefeningen die je na de workshop direct toe kunt passen. Je krijgt effectieve en bewezen methoden aangereikt waarmee je iets lichter door het leven kunt gaan.				
3. Persoonlijke verbinding	Executieve functies in combinatie met Meer Inzicht in LeerStrateg ieën	Annelies Kort	Als docent geef je les vanuit jouw sterke kanten, maar bereik je dan wel al jouw leerlingen? Deze module leert je op een andere manier kijken naar jouw lesgeven aan de hand van executieve functies in combinatie met de MILS. Wat bedoelen we met executieve functies en wat is MILS? MILS geeft inzicht in diverse leerstrategieën om te komen tot een aantal werkende leertips voor de leerling. MILS is bedoeld voor leerlingen die nog niet doorhebben hoe ze het beste en makkelijkst kunnen leren. Ook voor leerlingen die qua capaciteiten onderpresteren biedt MILS mogelijkheden.	1	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Sluit aan bij pedagogiek N3 en N4 <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Onderwijskunde • Schoolpracticum • Verdieping vakdidactiek 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Deze methodiek is als bewijs te verwerken in je portfolio bij Passend Onderwijs en/of rekening houden met verschillen. <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> • - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Leer- en motivatietheorieën • PDCA-cyclus • Uitgewerkte les volgens de Delftse 	Aanbevolen literatuur: <ul style="list-style-type: none"> • Brandhof van den, J: Leer als een speer • Brandhof van den J: Gebruik je hersens

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
						methode (O&O) • Keuze-opdracht	
	Kijkje in het mentoraat: basis en verdieping	Florine Roosken en Silvia van der Pol	<p>Hoe zorg je als mentor ervoor dat jouw klas een positieve groep wordt? Als mentor ben je een spil; je leerlingen weten je te vinden met vragen en verhalen over schoolse- en niet schoolse zaken.</p> <p>Ook voor ouders ben je eerste aanspreekpunt vanuit school en dan zijn er natuurlijk nog de collega's waarmee je samen om je mentorklas heen staat. Tijdens deze module over het mentoraat krijg je niet alleen antwoord op bovenstaande vraag, maar bekijken we ook welke kennis, vaardigheden en attitude van belang zijn voor een goede mentor.</p> <p>In de eerste bijeenkomst gaan we in op de vraag wat het inhoudt; in de tweede bijeenkomst gaan we verdiepen aan de hand van casussen.</p>	2	<u>HR:</u> • - <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • supervisie/ vakdidactiek	<u>HR:</u> • Sluit aan bij professioneel handelen; wat ga ik doen na diplomering) <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -	<u>HR:</u> • - <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -
	Innovatief lesgeven: vakoverstijgend werken	Sanne Heijns en Nop Velthuizen	<p>In deze workshop maak je kennis met vakoverstijgend werken. Wat is het? Waarom zou je het doen? Kan het alleen op een projectdag of doe jij het straks gewoon in jouw eigen les? Met wie ga jij op date? Wordt het Grieks, scheikunde of toch kunst? Krijgen wij het voor elkaar om voor het einde van de workshop een van jullie zo gek te krijgen</p>	1	<u>HR:</u> • Sluit aan bij didactiek N2, N3 en N4 <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • supervisie/ vakdidactiek	<u>HR:</u> • Geleerde kan als bewijs in portfolio verwerkt worden. <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -	<u>HR:</u> • Aangereikte literatuur bij vakdidactiek vakken. <u>ICLON:</u> • - <u>SEC:</u> • -

Lijn	Programma -onder-deel	Co-docenten	Korte omschrijving	Aantal bijeenkomsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
			dat je volgende les vakoverstijgend is? Ga jij de uitdaging aan?				
	Innovatief lesgeven: escape rooms	Anne Overpelt en Chantal van Gigch	Inhoud: Bouw je eigen escaperoom. In deze workshop leer je hoe je leerlingen via een (online) escaperoom kunt laten checken of ze hun leerdoelen behaald hebben. De basisprincipes van gamification in het onderwijs komen aan bod en we bieden je ideeën en materialen hoe je zelf op een eenvoudige manier aan de slag kunt met het bouwen van een escaperoom.	1	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Sluit aan bij didactiek N2, N3 en N4 <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> supervisie/ vakdidactiek 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Geleerde kan als bewijs in portfolio verwerkt worden. <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> - 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Aangereikte literatuur bij vakdidactiek vakken. <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> -
	Passend onderwijs	Femke Bulder en Marcel Absil	"Passend onderwijs" Je hoort het overal en je hebt er vast een idee bij. Maar wat is passend onderwijs nu precies? Waar komt het vandaan? En natuurlijk welke gevolgen heeft passend onderwijs nu eigenlijk voor je eigen les. In deze module krijg je uitleg over wat passend onderwijs nu precies inhoudt en vertalen we dit praktisch naar je eigen lesvoorbereiding.	2	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Pedagogiek N3 <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> Pedagogiek <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> Onderwijskunde 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Uitkomsten van de verdieping zijn te gebruiken bij eindverslag HR Pedagogiek of in stageportfolio als bewijs. <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> Pedagogiek-opdracht <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> Passend onderwijs 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Literatuur Pedagogiek N3 <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> - <u>SEC:</u> <ul style="list-style-type: none"> -
	Onderwijs in maatschappelijk perspectief	Mieke Nijbroek	Lesgeven is meer dan de stof overbrengen. Je hebt te maken met verschillende leerlingen, verschillende achtergronden maar ook de maatschappij waarin jij je lessen geeft. In deze module gaan wij je kort meenemen in lesgeven in maatschappelijk perspectief. Hierbij	2	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Pedagogiek N2. Onderwijssociologie en diversiteit <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> Vakdidactiek 	<u>HR:</u> <ul style="list-style-type: none"> Opdracht vanuit Pedagogiek N2 is te gebruiken + bewijs in portfolio <u>ICLON:</u> <ul style="list-style-type: none"> Eindrapport VDV 	

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
			besteden wij expliciet aandacht aan actualiteit en gevoelige onderwerpen. Hoe maak je dit bespreekbaar en moet je dit als docent doen?		<ul style="list-style-type: none"> Vakdidactische Verdieping Innovaties in Onderwijs <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Onderwijskunde Stage basis en verdieping 	<ul style="list-style-type: none"> Verkenning IO <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Onderwijskunde en het onderwijs Intervisie 	
	ADD/ADHD: basis en verdieping	Paul Scheltus	Alle Dagen Druk? Heel Druk, zelfs? Misschien, maar een ADD-diagnose is veel meer dan een verklaring waarom die jongen achterin niet stil kan zitten. De neurologische stoornis beïnvloedt niet alleen het gedrag van leerlingen, maar ook hun leerprestaties, emoties, zelfvertrouwen en relaties met anderen. Het komt net zo goed voor bij meisjes, al is daar veel minder over geschreven. Het kan ertoe leiden dat leerlingen structureel onderpresteren, zichzelf saboteren en vroegtijdig schoolverlaten. In deze module gaan we kijken wat ADHD is, hoe het te herkennen en wat voor strategieën werken in de les en daarbuiten. De module bestaat uit 2 bijeenkomsten: 1 basis en 1 verdiepende bijeenkomst.	2	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Pedagogiek N3 <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> supervisie/ vakdidactiek 	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bewijs te gebruiken bij pedagogiek; rekening houden met verschillen. <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Pedagogiek N3 <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -
	Gespreksvoering met leerlingen en ouders	Annelies Kort en Sjaak Nuijt	In deze bijeenkomst gaan we dieper in op de vraag: hoe voer je, op een professionele manier, een oudergesprek of disciplinegesprek met een leerling. Naast theorie is het de bedoeling dat we vooral veel oefenen.	1	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Professioneel handelen N3 en N4 <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bewijs is te gebruiken in stageportfolio's N3 + N4 <p><u>ICLON:</u></p>	<p><u>HR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>ICLON:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>SEC:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -

Lijn	Programma- onder- deel	Co- docenten	Korte omschrijving	Aantal bije- komsten	Relevante onderdelen uit curricula instituten	Relevante opdrachten van de lerarenopleidingen	Literatuur
			Geef je al zelfstandig les, heb je al oudergesprekken? Dan is deze bijeenkomst uitermate geschikt voor jou!		<u>SEC:</u> • supervisie/ vakdidactiek	• - <u>SEC:</u> • -	
	Intervisie	Florine Roosken en Leanne van Lint	Tijdens de module intervisie krijg je inzicht in specifieke situaties die zijn voorgevallen tijdens je stage. Dit kan een casus uit de praktijk zijn, maar ook een persoonlijk dilemma kan aan bod komen. Het doel van deze module is om (in-)zicht te krijgen hoe in deze casus te handelen. We zullen hiervoor verschillende intervisiemethodes gebruiken. (Bijna) elke praktijkdag zal er een andere methode geïntroduceerd worden.	Doorlopen d	<u>HR:</u> • Professioneel handelen. <u>ICLON:</u> • Supervisie, Praktijk <u>SEC:</u> • PLG	<u>HR:</u> • Reflecties zijn te gebruiken als bewijs in je portfolio bij met name professioneel handelen en activiteiten bij d opleidingsschool <u>ICLON:</u> • Supervisieverslag en <u>SEC:</u> • Intervisie (O&O)	Kan verschillende intervisiemethodes inbrengen.
	Stagebegeleiding en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider (hbo-niveau 2, 3, 4)	Instituuts- opleider	Stagebegeleiding, intervisie en werken aan je portfolio onder begeleiding van een instituutsopleider	Iedere praktijk- dag			
	Workshops naar behoefte van studenten	n.t.b.	We bouwen in het programma desgewenst extra ruimte in voor workshops/werkbijeenkomsten naar behoefte van studenten	N.t.b.			